

**VYSOKÁ ŠKOLA EVROPSKÝCH A REGIONÁLNÍCH
STUDIÍ, O. P. S., ČESKÉ BUDĚJOVICE**

BAKALÁŘSKÁ PRÁCE

**Stav a perspektivy vývoje institutu obecních
/městských/ policí v podmínkách České republiky**

Autor práce: Ladislav Hadrbolec

Studijní obor: Bezpečnostně právní

Forma studia: Kombinovaná

Vedoucí práce: Mgr. et Bc. Josef Kříha

Katedra: Katedra právních oborů a bezpečnostních studií

Prohlašuji, že jsem bakalářskou práci vypracoval samostatně, na základě vlastních zjištění a s použitím odborné literatury a materiálů uvedených v této práci.

Souhlasím, aby práce byla uložena v knihovně Vysoké školy evropských a regionálních studií v Českých Budějovicích a zpřístupněna v souladu s § 47 b) zákona č. 111/1998 Sb. v platném znění.

Děkuji vedoucímu bakalářské práce Mgr. et Bc. Josefu Kříhovi, za cenné rady, připomínky a metodické vedení práce.

ABSTRAKT

HADRBOLEC, L. *Stav a perspektivy vývoje institutu obecních (městských) policíí v podmínkách České republiky: bakalářská práce*. Příbram: Vysoká škola evropských a regionálních studií, o. p. s., 2011 55 s. Vedoucí bakalářské práce Mgr.et Bc. Josef Kříha.

Klíčová slova: obecní (městská) policie, veřejný pořádek, zákrok, úkon, strážník, oprávnění, Policie České republiky, samostatná působnost obce, obecně závazná vyhláška, vzdělávací institut, kriminalita.

Bakalářská práce se zaměřuje na problematiku obecní policie, její vývoj od roku 1991 a přibližuje tak počátky vzniků obecních policíí v rámci České republiky, charakterizuje současnou tvář obecní policie, její úkoly, postavení legitimně vymezuje zákon č. 553/1991 Sb., o obecní policii, ve znění pozdějších předpisů.

Cílem práce je dále shrnout systém vzdělávání strážníků a to od roku 1991 do současnosti, kvalitu vzdělávacích institutů, vznik prvních soukromých vzdělávacích zařízení a charakterizovat první soukromý vzdělávací institut POLIS v Příbrami.

Má snaha spočívala se zaměřit na teritoriální problematiku Městské policie Příbram, vznik tzv. „okrskové“ služby, zejména pak zaměření na vývoj kriminality, prevenci a spolupráci s Policií České republiky. Stručně analyzuje další vzdělávání strážníků v rámci projektu, který vznikl ve spolupráci s Ministerstvem vnitra České republiky.

Závěrem shrnuji pohled týkající se vzdělávání strážníků, kvalitu vzdělávacích institutů a porovnání s vlastními vzdělávacími zařízeními, které mají velké městské policie, jako je například Praha, Brno, Ostrava a pohled na vzdělávání strážníků do budoucnosti.

ABSTRACT

HADRBOLEC, L. *The current state and prospects of further development of the municipal police in the Czech Republic's conditions: Bachelors thesis*. Příbram: The College of European and Regional Studies, o. p. s., 2011. 55 p. Supervisor: Mgr. Josef Kříha.

Key words: municipal (town) police, public order, intervention, operation, constable, authorization, Police of the Czech Republic, separate community scope of powers, a generality binding notice, Educational institute, Criminality.

The Bachelor's thesis deals with the issues of municipal police, their developments since 1991 and thus explains the beginnings of establishing municipal polices within the Czech Republic, defines the current situation of municipal polices, their tasks and challenges, status and summaries Act 553/1991 Code law on municipal polices.

The aim of the work is furthermore to recapitulate the system of education and training of police officers since 1991 up to now, the quality of educational facilities, the establishment of first private educational institutes and describe the first educational institute POLIS in Příbram.

I focused territorial issues of the Municipal Police Příbram, the establishment of precinct service, particularly the development of criminality in the city, prevention and cooperation with the police of the Czech Republic. It analyses further education and training of police officers within the project, which materialised with the cooperation of the Home Office of the Czech republic.

In conclusion, I summarise the points regarding the education and training of police officers, the quality of educational institutes and the comparison with own institutes, which are owned by large and training of police such as Prague, Brno, Ostrava. The thesis is concluded with view on education and training of police officers in future.

OBSAH	
ÚVOD	7
1 CÍL A METODIKA BAKALÁŘSKÉ PRÁCE	8
2 SOUČASNÁ LEGISLATIVNÍ ÚPRAVA NA ÚSEKU ZABEZPEČOVÁNÍ MÍSTNÍCH ZÁLEŽITOSTÍ VEŘEJNÉHO POŘÁDKU, OCHRANY ŽIVOTA A ZDRAVÍ OSOB OD ROKU 1991	9
2.1 Charakteristika obecní policie	11
2.2 Veřejný pořádek	12
2.3 Místní záležitosti veřejného pořádku	12
2.4 Úloha obecní policie	13
2.5 Charakteristika zákona o obecní policii	15
2.6 Rozbor základních pojmů – místo veřejně přístupné, služební úkon, služební zázrak, občanské soužití	17
2.7 Právní předpisy vážící se k oblasti obecní policie	18
2.8 Ministerstvo vnitra České republiky a obecní policie	19
3 PŘÍPRAVA, OCHRANA A ZABEZPEČENÍ MÍSTNÍCH ZÁLEŽITOSTÍ VEŘEJNÉHO POŘÁDKU, TERITORIÁLNÍ ZAMĚŘENÍ	21
3.1 Počátky profesní přípravy strážníků	21
3.2 Profesní příprava strážníků ve vlastních vzdělávacích zařízeních	22
3.3 Příprava strážníků samostudiem	23
3.4 Přijetí strážníků obecně a teritoriálně	23
4 MECHANISMY ZABEZPEČENÍ MÍSTNÍCH ZÁLEŽITOSTÍ VEŘEJNÉHO POŘÁDKU OBECNĚ A TERITORIÁLNĚ MĚSTA PŘÍBRAM	28
4.1 Charakteristika města Příbram	28
4.2 Zabezpečení místních záležitostí v městě Příbram	29
4.3 Strážníci – okrskáři	30
4.4 Kriminalita v městě Příbram	31
4.5 Rozbor kriminality	33
5 PROBLEMATIKA SOUČASNÉ LEGISLATIVNÍ ÚPRAVY OCHRANY MÍSTNÍCH ZÁLEŽITOSTÍ VEŘEJNÉHO POŘÁDKU	37
5.1 Spolupráce mezi městskou policií a Policií České republiky	37
5.2 Koordinační dohoda	38
5.3 Spolupráce Městské policie Příbram a Policie České republiky	38
5.4 Porovnání některých pojmů a oprávnění	39
6 SYSTÉM VZDĚLÁVÁNÍ STRÁŽNÍKŮ OBECNÍCH A MĚSTSKÝCH POLICIÍ	45
6.1 Způsoby vzdělávání strážníků	45
6.2 Soukromý vzdělávací institut POLIS Příbram	46
6.3 Odborné předpoklady čekatele a strážníka	47
6.4 Vzdělávací kurzy	48
6.5 Závěrečná zkouška	49
6.6 Další vzdělávání strážníků v městě Příbram	49
6.7 Hodnocení úrovně a způsobu vzdělávání	50
ZÁVĚR	52
SEZNAM TABULEK A GRAFŮ	53
SEZNAM POUŽITÝCH ZDROJŮ	54

Úvod

Obecní (městská) policie je nástroj obce, jak posilovat svou úlohu při zajištění pořádku, klidu na svém katastrálním území. Obecní policie je rovněž orgánem obce a k zabezpečení místních záležitostí veřejného pořádku umožňuje zákon č. 128/200 Sb., o obcích ve znění pozdějších předpisů možnost zřídit obecní policii (§ 35 a), odst. 1). Způsob zřízení obecní policie pak upravuje zákon č. 553/1991 Sb., o obecní policii, ve znění pozdějších předpisů (dále jen zákon o obecní policii)

Přijetím zákona o obecní policii a nabytí jeho účinnosti byl zaznamenán velký nárůst zakládání obecních či městských policií prakticky po celé republice. Vznik této instituce se velice osvědčil, zejména v současné době je obecní policie ve velkém podvědomí občanů a mohu konstatovat, že se v dnešní době lidé s velkou důvěrou obracejí občané na strážníky s žádostmi o pomoc.

Ochrana veřejného pořádku v dané obci či městě je hlavní náplní obecní (městské) policie a je jedním ze stěžejních důvodů, proč byla zřízena. Povolání strážníka je odpovědné a náročné povolání, které vyžaduje rozsáhlé legislativní zázemí s jasným vymezení kompetencí, činností a oprávnění. Strážník se v současné době nachází při výkonu svých pracovních povinností v postavení tzv. úřední osoby dle zákona č. 40/2009 Sb., ve znění pozdějších předpisů a strážníkovi tak dává možnost rozsáhlých kompetencí v rámci výkonu svých pracovních povinností.

Je pochopitelné, že strážník potřebuje ke svému výkonu také znalosti legislativy, zákonů a nařízení a k tomuto bezesporu náleží kvalitní systém vzdělávání. Jsou zde vzdělávací instituty velkých měst, jako je Praha, Brno, Ostrava, ale nelze opomenout soukromé vzdělávací instituty, jako je Příbram či Mělník, kde každá instituce má svůj systém profesní přípravy strážníků. Velkým přínosem pro mou práci vidím také v tom, že jsem byl frekventantem vzdělávacího institutu Městské policie hlavního města Prahy a soukromého vzdělávacího institutu POLIS v Příbrami a tímto mohu objektivně posoudit profesionální úroveň přípravy strážníků na jejich náročné povolání, tak i odlišnosti této přípravy od jiných. Zajímavé a obohacující bylo i seznámení se s praktickou stránkou vzdělávání strážníků.

1 Cíl a metodika bakalářské práce

Cílem práce je zaměření na stručnou charakteristiku obecní policie a její úkoly, činnost v podmínkách České republiky, systémové podmínky působení, detekce současného a budoucího vývoje jak v širším tak i užším smyslu. Pak následuje celkový rozbor profesní přípravy strážníků, která je systematicky členěna podle toho, o jakou přípravu se jedná.

Práce je zaměřena na stručnou charakteristiku obecní policie, její úlohu a charakterizují zde zákon o obecní policii. V další části se zabývám systémem profesní přípravy čekatelů a strážníků, kde je uvedeno, o jakou přípravu se jedná. Cílem této práce je posoudit, zda je současný systém profesní přípravy adekvátní vzhledem k jejich náročnosti povolání a zjistit odlišnosti této přípravy od jiných.

Při zpracování práce bylo využito zejména rozbořem současné platné účinné úpravy a praktické činnosti pracovníků městských a obecních policií a následní syntézy aplikované s cílem podání dalších dílčích námětů a doporučení pro oblast profesní přípravy strážníků.

Dále při zpracování bakalářské práce využívám zejména zákon č. 553/1991 Sb. o obecní policii ve znění pozdějších předpisů, odborné publikace a informace z veřejných databází. Zpracovány jsou i mé poznatky z praxe, neboť jsem 5 let strážníkem městské policie, třetím rokem jsem zástupcem velitelky městské policie v Příbrami a předchozí působiště bylo 15 let v službách Policie České republiky.

2 Současná legislativní úprava na úseku zabezpečování místních záležitostí veřejného pořádku, ochrany života a zdraví osob od roku 1991.

Počátkem 90. let byl zaznamenán rapidní nárůst kriminality. Tato skutečnost se odrazila v práci Policie České republiky (dále jen Policie ČR), které neměla dostatek finančních prostředků, aby posílila sbor o další kvalifikované členy a současný počet, kterým policie disponovala, nemohl stačit na odhalování a objasňování trestné činnosti a o to více pak řešit méně závažné delikty na teritoriu měst a obcí. Policie ČR díky tomuto stavu se musela věnovat odhalování závažné trestné činnosti a vzniklá prohlubeň musela být překlenuta zcela novou institucí, která by právě zajišťovala zabezpečování místní záležitosti veřejného pořádku.

Dohady v oblasti této problematiky prakticky vyřešilo přijetí nového zákona č. 367/1990 Sb., o obcích, v pozdějším znění změn a doplňků (zákon byl nahrazen zákonem č. 128/2000 Sb., o obcích (obecní zřízení) ve znění pozdějších předpisů, který prakticky obcím svěřil zabezpečování místních záležitostí veřejného pořádku v obcích a městech do jejich samostatné působnosti. Návrh zákona o obcích vlastně vycházel z principu zabezpečení nového systému fungování samostatných územně správních celků s plnou právní subjektivitou. Tento zákon rovněž dává zastupitelstvu oprávněnost zřizovat obecní (městské policie), které by právně zabezpečovaly místní záležitosti veřejného pořádku v obcích a městech.

Zákon č. 367/1990 Sb. o obcích, který nabyl účinnosti 1. ledna 1991 proto zásadním způsobem změnil otázku zabezpečování místních záležitostí veřejného pořádku a tak problematiku tímto svěřil obcím do jejich samostatné působnosti.¹ Zde by bylo ovšem myslné se domnívat, že do této doby byla odpovědnost za ochranu veřejného pořádku je na policii, ale v tomto případě se jednotlivé obce plně podílely na plnění úkolů při zabezpečování místních záležitostí veřejného pořádku.

V návaznosti na to Česká národní rada přijala 6. prosince 1991 zákon č. 553/1991 Sb., o obecní policii, ve znění pozdějších předpisů. Tato právní norma vytvořila podmínky pro vznik a činnost obecní policie, kde byly dány její úkoly, oprávnění a povinnosti strážníků. Jak již bylo uvedeno, přijetím zákona č. 553/1991 Sb., o obecní policii, ve znění pozdějších předpisů nestanovilo povinnost obcím a městům zřídit obecní policii, ale ponechal jim možnost volby, zda obecní policii zřídit či ne.

¹Česko. Zákon č. 367/1990 Sb., o obcích, ve znění pozdějších předpisů. In *Sbírka zákonů, Česká republika*. 1990.

Tím, že došlo k přijetí zákona o obecní policii, Policie ČR dostala plnohodnotného partnera a odňala tak velké břemeno komplexního zabezpečování místních záležitostí veřejného pořádku a dala možnost se plně věnovat ve větší míře specifickým úkolům, tak jak vymezoval zákon o Policii ČR č. 283/1991 Sb., (již zrušen, nahrazen zákonem č. 273/2008 Sb., o Policii ČR, ve znění pozdějších předpisů).

Jak již bylo výše uvedeno, od 1. ledna 1991 převzala odpovědnost za zabezpečování místních záležitostí veřejného pořádku ve svých jednotlivých teritoriích jednotlivá města a obce, kterým zákon č. 367/1990 Sb., o obcích dal zákonné oprávnění zřídit v rámci své samostatné působnosti obecně závaznou vyhláškou obecní policii. Tímto se obecní policie měla stát jakýmsi donucovacím aparátem obce k tomu, aby vlastně obec mohla jejím prostřednictvím reálně zabezpečovat místní záležitosti veřejného pořádku a prakticky realizovat společenskou odpovědnost za splnění náročného úkolu a aby došlo k spokojenosti občanů daného teritoria. Zde nutné podotknout, že pokud dojde k rozhodnutí obecního zastupitelstva zřídit obecní policii, může tak učinit pouze obecně závaznou vyhláškou a prakticky tímto způsobem ji i případně zruší. Neznamena to však tu skutečnost, že se musí obecní policie přijetím zákona o obecní policii zřídit, ale má oprávnění tak učinit.

V případě, že obec využije nabídnuté možnosti zřídit obecní policii, musí pak dále podnikat velice důležité kroky. Jedním z nejdůležitějších je otázka financí a tím zabezpečení chodu, provozu a další činnosti, které jsou s tímto spojeny. Tímto mám na mysli podrobnosti o stejnokroji, které musí být jasně stanoveny a to rovněž obecně závaznou vyhláškou. Vše co zde bylo uvedeno, musí být v souladu s právními normami. V těchto případech se jedná o zákon o obecní policii a dále vyhlášku Ministerstva vnitra č. 88/1996 Sb., (vyhláška byla zrušena a nahrazena vyhláškou Ministerstva vnitra České republiky č. 418/2008 Sb.), kterou se provádí zákon o obecní policii. Dalším zákonným předpokladem je, že musí být vybrána osoba, která bude obecní policii řídit.

Zákon o obecní policii uvádí (§3), že takovou osobou je starosta, pokud obecní zastupitelstvo nepověří řízením obecní policie jiného člena obecního zastupitelstva². Dále zákon umožňuje, že na návrh osoby zastupitelstvo obce může pověřit plněním některých úkolů při řízení obecní policie určeného strážníka. Podmínkou pověření určeného strážníka je předložení negativního lustračního osvědčení podle zákona

² SKARKA, O. *Zákon o obecní policii s podrobným komentářem podle stavu k 1. lednu 2009*. Příbram: Příbramská tiskárna, 2008. 27 s.

upravujícího některé další předpoklady pro výkon některých funkcí ve státních orgánech a organizacích.

2.1 Charakteristika obecní policie

Obecní policie je podle zákona o obecní policii orgánem obce. Obec spravuje své záležitosti samostatně v rámci tzv. „samostatné působnosti“, kam patří záležitosti, které jsou v zájmu obce a jejích občanů, pokud nejsou zákonem svěřeny krajům nebo pokud nejde o přenesenou působnost orgánů obce nebo o působnost, která je zvláštním zákonem svěřena správním úřadům jako výkon státní správy a dále záležitosti, které do samostatné působnosti obce svěří zákon.

Obec v samostatné působnosti pečuje i o ochranu veřejného pořádku v souladu s místními zvyklostmi a předpoklady. Obec proto může obecně závaznou vyhláškou ukládat povinnosti k zabezpečení místních záležitostí veřejného pořádku. Zejména tak může stanovit, které činnosti, jež by mohly veřejný pořádek v obci narušit nebo být v rozporu s dobrými mravy, ochranou bezpečnosti zdraví a majetku, lze vykonávat pouze na místech a v čase obecně závaznou vyhláškou určených, nebo stanovit, že na některých veřejných prostranstvích v obci jsou takové činnosti zakázány. Aby poté obec měla reálnou možnost následně kontrolovat dodržování stanovených pravidel chování, patří do její samostatné působnosti i zřizování (samozřejmě i zrušování) obecní policie jako orgánu obce.

Jestliže zde hovoříme o oprávnění zřídit či zrušit obecní policii, nepotřebuje k tomu obec žádný další souhlas či vyjádření orgánu státní správy, ale ani orgánu kraje. Základní podmínkou však je, že tak učiní zastupitelstvo obce obecně závaznou vyhláškou. Tento právní základ je zcela nezbytný pro zachování jistoty občanů vzhledem k tomu, že strážníci jsou vybaveni poměrně rozsáhlými oprávněními a prostředky, kterým mohou v rámci zákonné úpravy zasahovat i do osobních práv a svobod občanů. Na druhou stranu jsou pak strážníci při výkonu svých oprávnění a plnění povinností podle zákona o obecní policii v postavení veřejného činitele a to se všemi důsledky, byť zákon o obecní policii přímo strážníka jako veřejného činitele nespecifikuje.

2.2 Veřejný pořádek

Velice často zmiňovaný pojem či definice, kterou zákon o obecní policii prakticky nezahrnuje. V obecném slova smyslu lze pod tento pojem podřadit souhrn pravidel chování na veřejnosti. Tento souhrn tvoří jednak pravidla obsažená v právních normách, ale i pravidla chování, která právně vyjádřena nejsou, ale jejichž zachování je podle obecného názoru a přesvědčení nezbytnou podmínkou klidného a spořádaného společenského soužití a to ve veřejném zájmu. Pojem „veřejný pořádek“ je i základním znakem skutkové podstaty přestupků proti veřejnému pořádku (§ 47 a § 48 přestupkového zákona). § 47 taxativně vymezuje jednání, která zakládají skutkovou podstatu tohoto přestupku, například rušení nočního klidu, neoprávněný zábor veřejného prostranství, neoprávněné založení skládky, ale i neuposlechnutí výzvy veřejného činitele při výkonu jeho pravomoci atd.³

2.3 Místní záležitosti veřejného pořádku

Pod pojmem „místní záležitosti veřejného pořádku“ je pak možno zařadit vše, co je v působnosti obce a je vyžadováno, aby ve veřejném zájmu bylo dodržováno. Proto sem mohou patřit i jiná jednání, která ještě nenaplňují skutkovou podstatu podle § 47 či § 48 přestupkového zákona, ale mohou se teprve stát podnětem pro regulaci určitých pravidel chování (zde můžeme uvést problematiku pohybu psů na veřejnosti apod.). Z tohoto lze odvodit, že to, co v některé obci již může veřejný pořádek narušovat, v jiné obci tomu tak ještě být nemusí.

Činnost obecní policie je koncipována jako činnost veřejně prospěšná, jejímž prostřednictvím obec zajišťuje klid a pořádek v rámci své působnosti (na svém katastrálním území). Obecní policie však v žádném případě nenahrazuje a ani nemůže nahradit činnost policejních bezpečnostních sborů, neboť na obce nelze přenést některé garance, které svým občanům může poskytnout jen stát, jako je například trestně právní ochrana osob a majetku.

Zákon o obecní policii předpokládá, že úkoly obecní policie budou vymezeny v souvislosti se samostatnou působností obcí při zajišťování místních záležitostí veřejného pořádku. I přesto nelze vyloučit, že se strážníci dostanou do situace, kdy bude nezbytné, aby plnili další úkoly. Lze tedy odvodit, že i plnění další úkolů je omezeno

³ ČERVENÝ, J., HROZINKOVÁ, E., KUČEROVÁ, H. 2004. *Přestupkové řízení*. Praha: Linde, 1996. 275 s. ISBN 80-85647-19-2

rámcem působnosti obce, jako tomu je u místních záležitostí veřejného pořádku. Zde je nutno opět zdůraznit, že prioritní místo v úkolech obecní policie bude zaujímat právě otázka zabezpečování místních záležitostí veřejného pořádku.

Pokud tedy jsou nebo budou obecní policii ukládány povinnosti zasahující do působnosti jiných orgánů nad rámec, budou se požadavky kladené na strážníky omezovat většinou jen na požadavky bezprostředního zákroku nebo úkonu a to zpravidla ve prospěch jiného orgánu. Například bez zbytečného odkladu oznámit Policii České republiky důvodné podezření, že byl spáchán trestný čin a podle povahy věci zároveň povinnost zajistit místo činu proti vstupu nepovolaných osob. Mezi tyto povinnosti zde musíme i zahrnout poskytnutí první pomoci zraněné osobě, zastavování vozidel před přechodem pro chodce, či usměrňování provozu na pozemních komunikacích v případě, že takového provozu není zajištěno policií apod.

Strážníci jsou rovněž oprávněni některé přestupky, které zjistí projednat přímo na místě v blokovém řízení, tedy o přestupku meritorně rozhodnout ve zkráceném přestupkovém řízení. Náleží sem nejen přestupky proti veřejnému pořádku, ale i porušení skutkových podstat jiných přestupků. Půjde zde zpravidla o taková protiprávní jednání, která mají velmi blízko k zmiňovanému veřejnému pořádku a narušují nebo ohrožují zájem společnosti, jehož ochrana je svěřena právě strážníkům. Uvedené přestupky, které jsou strážníci oprávněni projednávat, se specifikuje v § 86 písmeno d) zákona č. 200/1990 Sb., o přestupcích, ve znění pozdějších předpisů.⁴

2.4 Úloha obecní policie

Vznik či existence obecní policie v daném městě či obci je bezesporu známkou potřeby dané obce a tím i řešení problémů na svých katastrálních územích. V souvislosti s tímto faktem je otázka finančních prostředků, kde na provoz a zřízení takového složky budou vyčleněny nemalé prostředky z rozpočtu města či obce. Právě finanční zdroje jsou dosti často limitující ba dokonce příčinou toho, že obecní policie není vůbec založena či dokonce na druhé straně zrušena. Zde se nabízí varianta, kde obecní policie není zřízena, může být uzavřena s jinou obcí v témže vyšším samosprávním celku (kraji), která obecní policii zřídila, veřejnoprávní smlouva, na jejímž základě bude obecní policie této obce vykonávat úkoly stanovené zákonem č. 553/1991 Sb., o obecní

⁴ ČERVENÝ, J., HROZINKOVÁ, E., KUČEROVÁ, H. 2004. *Přestupkové řízení*. Praha: Linde, 2004. 275 s. ISBN 80-85647-19-2

policii, ve znění pozdějších předpisů nebo zvláštním zákonem na území obce nebo obcí, které obecní policii nezřídily a jsou smluvními stranami této smlouvy.⁵

Lze uvést, že do všeobecného podvědomí strážníci vstupují svou přítomností na veřejnosti jak při preventivních činnostech a tak i zákrocích a úkonech. Z mého pohledu jsem přesvědčen, že činnost obecní policie a její výsledky jsou výsledkem celkově dobře odvedené práce a především funkčnosti vedení této složky, tedy máje na mysli osob či osoby, které řídí nebo jsou pověřeni řízením obecní policie anebo pověřeného strážníka k plnění některých úkolů při řízení obecní policie.

Zde je však důležité zmínit tu skutečnost, že funkčnost dané obecní policie je samozřejmě ovlivněna i dalšími faktory, jako je například:

- počet obyvatelstva
- sociální struktura obyvatelstva
- počet strážníků a jejich kvalita
- nápad trestné činnosti
- rozloha katastrálního území

Právě jeden z bodů, jak bylo shora uvedeno je kvalita již zmíněná kvalita (erudice, praxe) je stěžejní pro dobrou práci a je stěžejním základním kamenem k dosahování cílů stanovených vedením obecní policie. Bezesporu délka praxe, zkušenosti a znalost problematiky strážníků se odráží v erudici a dále další důležitý faktor je dlouholetá koncepční práce celé obecní policie.

Činnost obecních policií se odvíjí od jednotlivých potřeb daného města či obce a také samozřejmě na vedení (managementu) strážníků, bude náplň a kvalita zřízených obecních policií v mnoha faktorech zcela odlišná a různorodá.

Právě tato odlišnost je velice výrazná od Policie ČR, která je řízena a sjednocována na celostátní úrovni nadřízeným orgánem a plní úkoly demokratického státu.

Zákon o obecní policii zcela jednoznačně vymezuje povinnosti obecní policie (více oddíl charakteristika zákona o obecní policii) spolupracovat s policií, státními orgány a orgány územně samosprávních celků a to v rozsahu, který stanoví zvláštní právní předpis nebo zákon. Musíme přiznat, že bez vzájemné spolupráce nelze realizovat některé úkoly a to jak obecní policie či policie si neumí představit. Jak již

⁵ MACEK, P., HÁJEK, V. 2003. *Obecní policie II. Praha: Policejní akademie, 2003. 168 s. ISBN 80-7251-133-5*

bylo uvedeno v předchozí kapitole, je to zejména zabezpečování místních záležitostí veřejného pořádku a srovnat je jedním s úkolů policie, kterým je spolupůsobení při zajišťování tohoto veřejného pořádku a pokud byl porušen, povinnost policie činit opatření k jeho obnovení. Dále je pak úkolem policie chránit bezpečnost osob a majetku, přičemž mají strážníci povinnost při zabezpečování místních záležitostí veřejného pořádku k ochraně osob a majetku jen přispívat. Samozřejmě že vzájemná škála spolupráce mezi oběma složkami je velká.

Existenci a zřízením obecní policie zde nelze vůbec uvažovat o tom, že zde v žádném případě nejde o dublování úkolů Policie České republiky, ale dá se zde hovořit o doplnění spolupůsobení s policií ve vztahu k ochraně života a zdraví osob, jejich majetků, veřejného pořádku a dalších životních hodnot, které jedinec má v naší společnosti.

Bohužel v posledních letech dochází k výraznému nárůstu subjektů, které se rovněž nějakým způsobem podílejí na zajišťování společenských úkolů. Tento vzestup je snahou o ochranu společenských hodnot zakotvených v právních normách, které se dotýkají běžného života občanů. Tyto subjekty, lépe řečeno jejich pracovníci, mohou tak výrazným způsobem zasáhnout do práv a svobod občanů. Pokud se ptáme na obecní policii ke vztahu k jiným subjektům, působnost, pravomoci jsou jednoznačně stanoveny zákonem. Problém je však ten, že u soukromých bezpečnostních složek to není tak jednoznačné, zejména zde chybí konkrétnější rozpracovat a hlavně zákonnost.

2.5 Charakteristika zákona o obecní policii

Zákon o obecní policii byl přijat v samotném závěru roku 1991 a jeho účinnost vešla v platnost 1. ledna 1992. vzhledem k tomu, že za celý rok 1991, kdy obce měly v rámci své působnosti zabezpečovat místní záležitosti veřejného pořádku a mohly k tomuto zřídit obecní policii, nebyla zde však k dispozici právní norma, která by činnost obecní policie legalizovala a tak vznikaly jakési budoucí obecní policie a to v některých regionech velmi masivně. Z těchto důvodů a skutečností lze vznik obecních policií zařadit do druhé poloviny roku 1991, byť mimo zákonnou úpravu a právě tato vzniklá situace ovlivnila rozdílnost zákonných úprav obecní policie v České republice.

Lze konstatovat, že zákon o obecní policii vznikl právě v období, kdy nebylo zcela jasné, jaký záměr z výhledového hlediska je tou právní normou sledován. Je k zamyšlení, že tehdejší zákonodárci (Česká národní rada) neměli na tento zákon zcela jednotný pohled, resp. názor a to s ohledem na skutečnost, jaká vlastně oprávnění

touto právní normou strážníkům svěřit a jasně zde nebyla ani výhledově doba, po kterou by strážníci na území České republiky měli působit. Zde bylo možno dospět k závěru, že zde byl předpoklad pro jakési přechodné období, které činilo pět let a proto zde také došlo k omezení platnosti osvědčení strážníka na dobu pěti let, jak uvedl SKARKA.⁶

Účinností zákona o obecní policii se k policii do mnoha obcí a měst přidal významný pomocník a to obecní (městská) policie. Ta v rámci své působnosti začala zabezpečovat místní záležitosti veřejného pořádku a plnit další úkoly, pokud to zákon o obecní policii nebo jiný zákon stanovil. Aby však mohla být realizována a byla v souladu s právem, bylo zde třeba splnit nezbytné základní podmínky její existence. Tou základní a vlastně první zákonnou podmínkou bylo vydání obecně závazné vyhlášky obce, kde se hovoří o tom, že se zřizuje obecní policie. Jak již bylo zmíněno, že účinnost zákona byla po 1. lednu 1992 a tím i zřízení obecní policie, ale teoreticky zde byla možnost dle zákona o obcích již v roce 1991, kdy jim toto zřízení umožňoval zákon o obcích a touto právní normou svěřil do samostatné působnosti zabezpečování místních záležitostí veřejného pořádku a prakticky zároveň dal oprávnění k zřízení obecní policie.

Pokud se podíváme na institut obecní policie z pohledu historie, tak zjistíme, že v československém právním řádu není vůbec institutem zcela novým a obecní policie byla již zakotvena na našem území v předválečné Československé republice, ale bylo omezení pouze na doručování písemností a méně důležitých záležitostí a prakticky byla ve stínu státních bezpečnostních orgánů. Nedá se říci, že měla pro společnost nějaký význam a ani hodnocení právě této společnosti nebylo nijak pozitivní a to odpovídal i počet pracovníků v těchto službách, jednalo se především o zaměstnance obcí, ale i zde byl velký finanční propad a proto také z finančních důvodů nedocházelo k rozšiřování nezbytné profesionální přípravy pracovníků. Ovšem základy činnosti současné obecní policie lze rovněž vyzorovat několik století nazpět, byť pracovní náplň a činnost byla značně nesrovnatelná se současnou povinností zabezpečovat místní záležitosti veřejného pořádku a prakticky pojmenování této instituce bylo rozlišné.

Tím, že byla schválena předloha zákona (zákon č. 553/1991 Sb., o obecní policii, ve znění pozdějších předpisů) koncipovala činnost obecní policie jako činnost veřejně prospěšnou, čímž jsou obcím dány reálné možnosti k zajišťování místních záležitostí veřejného pořádku, máje na mysli v užším slova smyslu pořádek a klid ve svém teritoriu (katastrálním území). Rovněž zákon o obecní policii předpokládal, že

⁶ *Počátky obecní policie* [online]. JUDr. SKARKA., O., Dostupný z WWW: <<http://obecni.policie.eu>>.

úkoly vymezené obecní policií budou jen s realizací samostatné působnosti obcí, tedy jen pro potřeby zajištění místních záležitostí veřejného pořádku v rámci působnosti obce, ale budou muset v reálném čase plnit další úkoly nebo jejich dílčí části a to v prospěch jiných orgánů, které vymezení zákon nebo jiný právní předpis.⁷

Jak již bylo zmíněno, jedná se o doručování písemností adresovaných do vlastních rukou, poskytnutí první pomoci a také neméně důležité zajištění místa trestného činu proti vstupu nepovolaných osob a povinnost oznámit policii důvodné podezření, že byl spáchán trestný čin a to bez zbytečného odkladu. Zákon o obecní policii rovněž stanovil, že se každý občan může obrátit na strážníka se žádostí o pomoc a tento má povinnost požadovanou pomoc poskytnout. Zde je třeba podotknout, že pomoc je strážník povinen poskytnout jen v rozsahu úkolů, které podle zákona o obecní policii plní a rovněž z této zákonné povinnosti nevyplývá striktně, že by v každém případě bylo povinností strážníka tuto pomoc poskytnout osobně, tedy přímo.

Dle výkladu zákonodárce má na mysli, že strážník nezůstane nečinný ani v tom směru, pokud to bude reálné a v souladu s právem, přímou pomoc poskytne svým zákrokem nebo úkonem v případě, že nebude moci za daných okolností přímým zásahem pomoc poskytnout, provede tak strážník jiná opatření, jako je například vyrozumění policie. Jak je patrné z obsahu zákona o obecní policii, je zcela zřejmé, že činnost obecní policie je skutečně koncipována jako činnost veřejně prospěšná, jejichž prostřednictvím bude obec zajišťovat klid a pořádek na svém teritoriu.

2.6 Rozbor základních pojmů - místo veřejně přístupné, služební úkon, služební zákrok, občanské soužití

Často se setkáváme s pojmy, které problematiku, postavení a činnost obecní policie prolínají a jejich obsah je nutno alespoň rámcově objasnit. Mimo pojmů *veřejný pořádek a místní záležitosti veřejného pořádku*, které byly již uvedeny v předchozí podkapitole, jsou zde další nejfrekventovanější pojmy, do kterých patří zejména:

Místo veřejně přístupné – lze zde uvést, že se jedná o každé místo, kam má přístup více lidí, ale není zde podmínka, aby takové místo bylo bez omezení přístupné komukoli a kdykoli. Pouze stačí, že pokud je místo veřejně přístupné jen některým osobám určených povahou jejich zaměstnání nebo jinak a také není rozhodující, že místo je přístupné jen v určitou dobu (nemocnice, staveniště apod.). za místo veřejně

⁷ VETEŠNÍK, P. JEMELKA, T., *Zákon o obecní policii s komentářem*, C. H. BECK, 544 s. ISBN 978-80-7400-165-9

přístupné nejsou považovány byty ani jiné prostory v obytných domech, kanceláře, ubytovny apod.

Služební úkon - lze vymezit jako úkon policisty (strážníka) ve výkonu služby, jenž směřuje vůči subjektům občanské společnosti a zároveň se opírá o konkrétní zákonné zmocnění. Při tomto úkonu se neužívá fyzického násilí jako u služebního zákroku a právě u strážníka jde o činnost, která mu umožňuje plnit úkoly obecní policie.

Služební zákrok – tento pojem definujeme přímo jako vynucování právní povinnosti za použití násilí, které se tak opírá o konkrétní zákonné zmocnění. Je prováděn na základě zákona a v jeho souladu, kde cílem je ochrana společensky relativních hodnot a zájmů. Při provádění zákroku tak strážník při této činnosti zasahuje do práv a svobod, používá svá zákonná oprávnění a prostředky uvedené v zákoně o obecní policii, dále k odvrácení nebezpečí či překonání protiprávního jednání.

Občanské soužití – je možno vymezit jako souhrn pravidel chování, jejichž zachování je dle obecného názoru a přesvědčení nutnou podmínkou klidného a spořádaného soužití občanů v daném místě, čase a situaci.⁸

2.7 Právní předpisy vážící se k oblasti obecní policie

Obecní policie a její výkon je vázán předpisy, které jsou základním kamenem pro činnost strážníků. Při výkonu svých povinností a oprávnění se pak strážník řídí platným právním řádem České republiky včetně zákona č. 40/2009 Sb., trestní zákoník, ve znění pozdějších předpisů, zákona č. 141/1961 Sb., o trestním řízení soudním (trestní řád), ve znění pozdějších předpisů, zákona č. 13/1997 Sb., o pozemních komunikacích, ve znění pozdějších předpisů a celou řadu dalších právních předpisů. Další právní předpisy, které se váží k oblasti obecní policie, její činnosti a výkon obecní policie jsou:⁹

- ústavní zákon ČNR č. 1/1993 Sb., Ústava České republiky, ve znění pozdějších předpisů,
- zákon č. 128/200 Sb., o obcích (obecní zřízení), ve znění pozdějších předpisů,
- zákon č. 131/2000 Sb., o hlavním městě Praze, ve znění pozdějších předpisů,
- zákon ČNR č. 553/1991 Sb., o obecní policii, ve znění pozdějších předpisů,

⁸ Doc. JUDr. KOUDELKA, J., PhD, JUDr. ONDRUŠ, R., Doc. JUDr. PRUCHA, P. CSc. *Zákon o obcích s komentářem*, Linde Praha a.s., podle stavu k 1. 6. 2009, 488 s.

⁹ *Legislativní úprava pro obecní policii* [online]. Dostupný z WWW:<<http://mvcr.cz/clanek/uvod-do-problematiky-obecni-mestske-policie>>.

- vyhláška Ministerstva vnitra České republiky č. 418/2008 Sb., kterou se provádí zákon o obecní policii,
- vyhláška Ministerstva vnitra České republiky č. 444/2008 Sb., o zdravotní způsobilosti uchazeče o zaměstnání strážníka, čekatele strážníka obecní policie,
- zákon č. 273/2008 Sb., o Policii České republiky, ve znění pozdějších předpisů
- zákon č. 500/2004 Sb., správní řád, ve znění zákona č. 413/2005 Sb.,
- zákon č. 379/2005 Sb., o opatření k ochraně před škodami působenými tabákovými výrobky, alkoholem a jinými návykovými látkami o změně souvisejících zákonů, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „tabákový zákon“),
- zákon č. 361/2000 Sb., o provozu na pozemních komunikacích a změnách některých zákonů (zákon o silničním provozu), ve znění pozdějších předpisů,
- zákon č. 200/1990 Sb., o přestupcích, ve znění pozdějších předpisů,
- zákon č. 262/2006 Sb., zákoník práce, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „zákoník práce“).

2.8 Ministerstvo vnitra České republiky a obecní policie

Jak již bylo uvedeno výše, obecní policie jsou zřizovány obcemi v rámci jejich samostatné působnosti. Do této oblasti, s výjimkou zákonem stanovených případů, není ústřední orgán státní správy oprávněn jakýmkoliv způsobem zasahovat.

Proto Ministerstvo vnitra České republiky, odbor obecní police a bezpečnostní politiky podle zákona o obecní policii pouze:

- ověřuje odborné předpoklady strážníka,
- vydává a odnímá osvědčení,
- vede informační systémy potřebné k plnění zákonem stanovených úkolů a dále vykonává dozor nad:
 - o odbornou způsobilostí strážníka k výkonu povinnosti a oprávnění podle toho nebo jiného zákona,
 - o dodržování stanovených jednotných prvků stejnokroje strážníka nebo označení motorových vozidel a dalších dopravních prostředků obecní policie.

Z obecného hlediska pak je Ministerstvo vnitra České republiky dále pověřeno:

- přípravou návrhů obecně závazných právních předpisů v oblasti místních záležitostí veřejného pořádku zabezpečovaných obecní policií, právních

předpisů stanovících odborné předpoklady strážníků včetně jejich ověřování, a právních norem v oblasti jednotných prvků stejnokrojů a označení motorových vozidel obecní policie,

- zpracováváním odborných stanovisek a právních názorů k věcným otázkám souvisejícím s činností obecních policií i v součinnosti s odvětvovými odbory Ministerstva vnitra České republiky, jinými ústředními orgány státní správy a dalšími subjekty,
- stanovením náplně odborných předpokladů strážníků, organizací a prověřováním odborné způsobilosti čekatelů a strážníků,
- prováděním správního řízení v oblasti obecní policie:
 - zpracovává návrhy právních předpisů upravujících problematiku místních záležitostí veřejného pořádku zabezpečovaných obecní policií, zbraní a střeliva,
 - vydává rozhodnutí ve správním řízení v oblastech činnosti obecní policie, zbraní a střeliva,
 - stanoví odborné předpoklady zaměstnanců obcí zařazených do obecní policie (dále jen „strážník“) pro výkon povinností a oprávnění podle zákona o obecní policii a zpracovává soubory písemných a ústních otázek ke zkouškám,
 - organizuje a provádí zkoušky z odborné způsobilosti strážníků, zpracovává protokoly o zkouškách a vydává osvědčení o odborné způsobilosti strážníků v hl. m. Praze.

3 Příprava, ochrana a zabezpečení místních záležitostí veřejného pořádku, teritoriální zaměření

3.1 Počátky profesní přípravy strážníků

Profesní příprava strážníků v soukromých vzdělávacích zařízeních položila základy vzdělávání strážníků obecních a městských policíí. První soukromý vzdělávací institut začal existovat v druhé polovině roku 1991, tedy v době, kdy ještě ani nebyl zákon o obecní policii, ale v řadě měst obecní a městské policie se již začínaly formovat. První soukromý institut založil JUDr. Oldřich Skarka v září roku 1991, a jak již bylo uvedeno, ještě před samotným vznikem zákona o obecní policii. Již v této době institut získal akreditaci Ministerstva školství, mládeže a tělovýchovy České republiky jako rekvalifikační zařízení pro pracovní činnost „strážník obecní a městské policie“.¹⁰

V tomto institutu se první strážníci začali připravovat na svou budoucí náročnou práci již v závěru roku 1991, délka studia trvala 9 týdnů a první strážníci již končili své rekvalifikační kurzy v lednu 1992. V této době platilo přechodné ustanovení zákona o obecní policii, kdy vzdělávací zařízení s akreditací Ministerstva školství, mládeže a tělovýchovy České republiky mělo oprávnění ověřovat odbornou způsobilost samostatně. Tato zkouška byla komisionální a vzdělávací zařízení si komisi zřídilo samo. Po úspěšné zkoušce strážníkem mu bylo následně vydáno osvědčení o rekvalifikaci a na základě tohoto mu poté Ministerstvo vnitra vydalo osvědčení s platností po dobu dvou let.

Vzhledem k tomu, že nebylo zcela jasné, jak se bude dále vyvíjet profesní vzdělávání a vydávání osvědčení o profesní způsobilosti bylo dosti komplikované, může toto období nazvat „přechodným obdobím profesní přípravy strážníků“. To dávalo velkou šanci obcím a městům, aby v tomto již citovaném přechodném období své strážníky připravovalo do poloviny roku 1992 tímto „provizorním způsobem“ ovšem velké plus na tomto bylo, že v 1. pololetí roku 1992 začaly vznikat další soukromé vzdělávací instituty, které začaly profesní přípravu strážníků zabezpečovat po celém území České republiky a tím pomohly překonat již zmiňované „přechodné období“.

Tím, že přibývalo vzdělávacích institutů, vzdělávání strážníků pak dostalo skutečně podobu profesní přípravy v pravém slova smyslu. Musíme si však přiznat, že velkým negativem je ta skutečnost, že původní rekvalifikační nástupní kurzy byly

¹⁰ *POLIS, soukromý vzdělávací institut Příbram*. Dostupný z WWW: <<http://www.obcnipolicie.eu>>.

v délce devíti týdnů a konkurencí se zkracují na pěti až šestitýdenní. Nemusíme zde proto zdůrazňovat, že vše je dáno ekonomickou situací obcí a měst, které prakticky nejsou nijak motivovány investovat prostředky do procesu vzdělávání strážníků a raději volí kratší formu vzdělávání, tím i ekonomickou úsporu. Je třeba podotknout, že v soukromých vzdělávacích zařízeních jsou připravováni strážníci z měst a obcí celé České republiky. Pravdou je, že shora uvedená „kritika“ byla v některých případech zcela na místě, ale v žádném případě nelze hovořit o skutečnosti, že by profesní příprava nově přijímaných strážníků v soukromých vzdělávacích institutech nebyla na odpovídající úrovni.

3.2 Profesní příprava strážníků ve vlastních vzdělávacích zařízeních

Doposud bylo zatím zmiňováno vzdělávání strážníků v soukromých vzdělávacích institutech, ale jsou zde velké městské policie, jako Praha, Ostrava, Brno, které mají své vlastní vzdělávací instituty a jsou zde zpravidla připravováni strážníci vlastní městské policie, ve výjimečné situaci mohou i jiné městské a obecní policie. Velkým rozdílem mezi vlastním vzdělávacím institutem a soukromým je ta realita, že se liší v délce trvání nástupního kurzu, je podstatně delší nežli u předcházejícího typu. Pokud můžeme k porovnání zmínit institut vzdělávání v Praze, je zde jasné pozitivum, že strážník si průběžně osvojuje získané teoretické poznatky ve škole, které skloubí následně praxí a dále je zde kladen velký důraz na fyzickou přípravu a nemůžeme opomenout velice kvalitní střeleckou přípravu. Tyto skutečnosti jsou podloženy vlastním zjištěním, neboť sem byl v roce 2006 frekventantem nástupního kurzu v Praze a mohu potvrdit, že jak samotný obsah výuky a fyzické nároky byly skutečně náročné a místy i tvrdé.

Dalším z kladů je ten, že strážníci v daném vzdělávacím zařízení jsou připravováni přímo na dané město, jeho problematiku a zvláštnosti, specifika a zároveň se seznamují s právními předpisy města, jako jsou různé vyhlášky a nařízení a interní předpisy a podrobně se seznamuje s regionem, kde bude následně vykonávat svoji pracovní činnost. Dále velké pozitivum je v tom, že se prakticky během výuky již seznamují se svými potencionálními kolegy a případně i řídicími pracovníky a realita nástupu do výkonu je pak mnohem méně násilná a přirozenější. Bohužel však tento specifický přístup k profesní přípravě je skutečně reálný jen u velkých městských policií. Ke kvalitnímu vzdělávání strážníků musí být rovněž i dobrý pedagog, kde

úroveň celého vzdělávacího systému je právě závislá na samotných odborných znalostech stálých i externích instruktorů. Úspěšnost instruktora se odvíjí mimo jeho pedagogické dovednosti a praxe, také od požadavku a praxe, také na chápání potřeb výkonu služby a ztotožnění s těmito potřebami.

Nestačí zde pouze praxe v podobě spousty odsloužených let v přímém výkonu služby, neboť tak jak se mění a vyvíjí společnost, mění se metody a formy páchaní protiprávního jednání. Zvyšující se kompetence strážníků s sebou přinášejí nové, stále vyšší požadavky na úroveň jejich znalostí a dovedností a v této souvislosti dochází též i ke změnám v učivu, jejich obsahu a zaměření.

3.3 Příprava strážníků samostudiem

Tato problematika je řešena individuálně a prakticky se nedá vůbec říci, že se zde jedná o profesní přípravu a nelze jí vůbec za přípravu považovat. Jedná se o systém, kdy obec nebo město svého strážníka do rekvalifikačního kurzu nezařadí a jeho přípravu si řídí samo po své linii, například samostudiem či přípravou jiných zkušených strážníků. Zpravidla se jedná o samostudium, kde uchazeč čerpá z dostupných materiálů a připravuje se intenzivně na zkoušku.

Bohužel zde není možno zaručit kvalitu připravenosti k závěrečné zkoušce a nelze tak vůbec posoudit, zda bude úspěšný. Jsou to však velice ojedinělé případy a zejména se jedná o uchazeče, kteří si již prošli praxí například v ozbrojených složkách, jako je policie a přišli tak do styku se služební činností a jsou tak dostatečně teoreticky erudováni. Jak jsem již uvedl, bude se zejména jednat o bývalé policisty, kteří absolvovali základní policejní vzdělání a mají určitou praxi nebo se může jednat o bývalé strážníky, kteří již byli držiteli osvědčení strážníka.

3.4 Přijetí strážníků obecně a teritoriálně

V mnohých případech se setkáváme a slýcháváme kritiku, že k obecní polici vezmou každého a není prakticky problém se k této jednoduché práci dostat. Musím s tím názorem silně nesouhlasit a jednak z osobní zkušenosti, neboť jsem jedním z členů komise při výběrovém řízení v Příbrami. Dalším faktor je ten, že jsou zde zákonné základní podmínky, které jsou předpokladem pro to, aby se občan mohl stát

strážníkem.¹¹ Zákonnou podmínkou je, že se musí jednat o občana České republiky. Strážníkem může být občan České republiky (§ 4 zákona č. 553/1991 Sb., o obecní policii, ve znění pozdějších předpisů), který:

- a) je bezúhonný,
- b) je spolehlivý,
- c) je starší 21 let,
- d) je zdravotně způsobilý,
- e) dosáhl středního vzdělání s maturitní zkouškou a
- f) má osvědčení o splnění stanovených odborných předpokladů (dále jen „osvědčení“).

Bezúhonnost je pojem taxativně vymezen a to negativním způsobem, kdy je vycházeno z principu, který občan se za bezúhonného nepovažuje. Zákon podmínku bezúhonnosti vymezuje jinak k úmyslným trestným činům a jinak k trestným činům spáchaných z nedbalosti. Rozhodující pro posouzení bezúhonnosti je výpis z Rejstříku trestů.¹²

Spolehlivost je jedna ze základních podmínek kladených na strážníka, čekatele nebo uchazeče o zaměstnání strážníka a je vymezena stejně jako bezúhonnost negativně a je vázána na recidivu pravomocného uznání vinným a taxativně vymezených přestupků v posledních 3 letech. Zákon stanoví, že spolehlivým pro účely zákona není ten, kdo byl v posledních 3 letech uznán opakovaně vinným z přestupků:

- na úseku ochrany před alkoholismem a toxikomaniemi,
- na úseku obrany České republiky,
- proti veřejnému pořádku,
- proti občanskému soužití,
- proti majetku,
- „pytláctví“ v oblasti přestupkového práva a porušení zákona o zbraních a střelivu a přestupku § 28 odst. 1 nebo 2, jestliže jednání, kterým byl přestupek spáchán opakovaně některý z výše uvedených přestupků, je v rozporu s posláním strážníka podle zákona.

¹¹ MACEK, P., HÁJEK, V. 1995 *Obecní policie*. Praha: Eurounion, 1995. 239s. ISBN 80-8585-18-5

¹² SKARKA, O. 2008. *Zákon o obecní policii s podrobným komentářem podle stavu k 1. lednu 2009*. Příbram: Příbramská tiskárna, 2008. 41 s.

Věk 21 let, tato věková hranice je jedna z podmínek, přičemž zákon stanoví „osoba starší 21 let“. Bylo by tedy v rozporu se zákonem, pokud by do pracovního poměru zaměstnance obce zařazeného do obecní policie – čekatele byla přijata osoba, která věkové hranice ještě nedosáhla.¹³

Zdravotní způsobilost je další základní podmínkou čekatele nebo strážníka, kterou posuzuje lékař závodní preventivní péče. Vyhláška Ministerstva vnitra č. 444/2008 Sb. stanoví seznam tělesných a duševních vad, nemocí či stavů, které vylučují zdravotní způsobilost uchazeče o zaměstnání strážníka nebo čekatele.¹⁴

Kvalifikační požadavek je dosažení středního vzdělání s maturitou s vymezením takzvaného přechodného období do 31. prosince 2015 pro strážníky, kteří tuto zákonnou podmínku zatím nespĺňují a výjimkou pro strážníky, kteří k 1. lednu 2009 dosáhli věku 45 let věku a minimálně třikrát úspěšně absolvovali zkoušku z odborné způsobilosti před zkušební komisí ministerstva vnitra. Pokud zaměstnanec obce, zařazený do obecní policie bude splňovat všechny výše uvedené zákonné podmínky, ale nebude mít platné osvědčení o splnění odborných předpokladů, není strážníkem, ale je čekatelem. Strážník, čekatel a další zaměstnanci obce zařazení do obecní policie jsou v pracovním vztahu k obci, nikoli k obecnímu úřadu, proto také v pracovních vztazích těchto zaměstnanců vystupuje osoba, která řídí obecní policii (tedy starosta nebo pověřený člen zastupitelstva obce).¹⁵

Výběrové řízení strážníků v městě Příbram, jak jsem již předeslal výše, je prováděno s maximální pečlivostí a dodržováním zákonnosti, které probíhá na několik etap a má tak svůj řád. Nejprve se velitelka městské policie v Příbrami sejde s panem starostou a projednají, zda je možné vyhlásit výběrové řízení a tím eventuálně nabídnout možnost pracovní pozice strážník – čekatel, kde se zvažují finanční možnosti města a další skutečnosti vážící se k možnému přijetí. V případě, že pan starosta se vším souhlasí, je na webové stránky města Příbram vyvěšena informace o nabídce pracovní příležitosti, jakož i na úřední desce, kde jsou informace o pracovní pozici a za jakých podmínek, kam je možno žádosti zasílat či osobně předat a k jakému datu.

¹³ SKARKA O. 2008. *Zákon o obecní policii s podrobným komentářem podle stavu k 1. lednu 2009*. Příbram: Příbramská tiskárna, 2008. 41s.

¹⁴ SKARKA, Oldřich. 1992. *Učebnice základního minima pro profesní přípravu strážníků obecní a městské police*. Dobříš. Polis, 1992. 197 s.

¹⁵ VETEŠNÍK, P., JEMELKA, T., *Zákon o obecní policii s komentářem*. C. H. BECK, Praha 2009. ISBN 978-80-7400-165-9

V tomto případě je to personální oddělení města Příbram. Po splnění uvedených podmínek jsou uchazeči osobně pozváni na ústní pohovor a starosta města ustanoví komisi, která má zpravidla složení:

- starosta města Příbram,
- velitelka Městské policie Příbram,
- zástupce velitelky Městské policie Příbram.

V tomto, takzvaném prvním kole výběrového řízení, je s uchazeči proveden ústní pohovor, jsou jim kladeny otázky, které by měli komisi udělat prvotní obrázek o uchazeči, kde ji bezesporu napomáhají i materiály zaslané uchazeči, zejména pak životopis. Každý z členů komise si zaznamenává poznámky z ústního pohovoru a po jejím skončení se komise sejde. Na základě písemných poznámek a názorů vyberou uchazeče, kteří se zúčastní dalšího kola, které obsahuje zdravotní a fyzické testy.

Zdravotní prohlídky jsou prováděny ve vybraných zdravotnických zařízeních města Příbram, výsledky poté dostane závodní lékař a ten je vyhodnocené předá na personální oddělení. Fyzické prověrky se provádějí v závislosti na počasí a to buď v krytých prostorách, nebo ve sportovním areálu Novák v Příbrami a obsahují tyto disciplíny:

- člunkový běh,
- sedy-lehy,
- kliky,
- celomotorický test,
- běh na 1 kilometr,
- plavání 100 m.

Ze všech uvedených disciplín musí získat uchazeči minimálně čtyřicet pět bodů a z každé jednotlivé minimálně pěti bodů. Po provedení fyzické zdatnosti jsou výsledky vyhodnoceny a úspěšní uchazeči pozváni na poslední kolo výběrového řízení a tím jsou psychotesty.

Psychologické vyšetření je pro výkon práce strážníka velice důležité a proto klademe na toto velký důraz. Spolupráce je navázána s MUDr. Burianovou, které s námi již několik let úspěšně spolupracuje a díky její praxi jsou uchazeči prověřeni v souvislosti s potřebami pro možné budoucí zaměstnání strážníka. Na základě vyhodnocení uvedených psychologických vyšetření jednotlivců jsou výsledky předány

komisi. Komise se v tomto případě schází již naposledy a podle všech dostupných materiálů, které byly nashromážděny během celého výběrového řízení, vybere stanovený počet uchazečů.

O výsledku výběrového řízení jsou všichni vyrozuměni písemnou formou, navíc úspěšní uchazeči jsou vyrozuměni i telefonicky a velitelka je s nimi dále v kontaktu, aby se dořešili podrobnosti ohledně možného nástupu do pracovního poměru a následně do rekvalifikačního nástupního kurzu.

4 Mechanizmy zabezpečení místních záležitostí veřejného pořádku obecně a teritoriálně města Příbram

Obecní policie zabezpečuje místní záležitosti veřejného pořádku v rámci působnosti obce a plní další úkoly, pokud tak stanoví zákon č. 553/1991 Sb., o obecní policii, ve znění pozdějších předpisů nebo zvláštní zákon. Většina právních norem, které se nějakým způsobem dotýkají obecní policie, mají platnost po celém území našeho státu. V případě obecně závazných vyhlášek obcí to však neplatí, protože jejich působnost je vymezena katastrálním územím. Obec v samostatné působnosti pečuje i o ochranu veřejného pořádku v souladu s místními zvyklostmi a předpoklady. Obec proto může obecně závaznou vyhláškou ukládat povinnosti k zabezpečení místních záležitostí veřejného pořádku. Zejména pak může stanovit, které činnosti, jež by mohli veřejný pořádek v obci narušit nebo být v rozporu s dobrými mravy, ochranou bezpečnosti, zdraví a majetku, lze vykonávat pouze na místech a v čase obecně závaznou vyhláškou určených, nebo stanovit, že na některých veřejných prostranstvích v obci jsou takové činnosti zakázány.¹⁶ Z toho tedy plyne, že činnost obecních policií působících v rámci našeho státu, vyplývající z povinností a zákazů obecně závazných vyhlášek může být zcela odlišná. Místní záležitosti veřejného pořádku již byly podrobně uvedeny v kapitole 2, stejně jako veřejný pořádek.

4.1 Charakteristika města Příbram

Město Příbram je všeobecně známé jako hornické město, které má svou tradici již od roku 700-400 před naším letopočtem, kde začala těžba železné rudy a stříbra a to až do roku 1998, kdy byla oficiálně ukončena báňská a důlní činnost. Ovšem hornictví a Svatá Hora není jediné, co město Příbram proslavilo a dostalo tak do podvědomí občanů, ale především je to nálepka města jako „Palerma“, které město dostalo díky velkému nápadu trestné činnosti a rapidnímu nárůstu kriminality ve městě.

Nachází se v jihozápadním cípu Středočeského kraje na hranicích s kraji Plzeňským a Jihočeským. Sousedí s obvody měst Hořovice, Dobříš a Sedlčan. Obvod Příbram je rozlohou 92 511 ha největším obvodem v kraji a zaujímá páté místo, dle STATISTICKÉHO ÚŘADU.¹⁷

¹⁶ SKARKA O. 2008. *Zákon o obecní policii s podrobným komentářem podle stavu k 1. lednu 2009*. Příbram: Příbramská tiskárna, 2008. 8 s

¹⁷ Český statistický úřad [online]. Dostupný z WWW:< <http://czso.cz/xs/redakce>>.

4.2 Zabezpečení místních záležitostí v městě Příbram

Jak již bylo uvedeno výše, s účinností od 1. ledna 1991 převzala odpovědnost za zabezpečování místních záležitostí veřejného pořádku ve svých teritoriích jednotlivá města a obce, kterým tehdejší zákon č. 367/1990 Sb., o obcích dal zákonné oprávnění zřídit v rámci své samostatné působnosti obecně závaznou vyhláškou obecní policii a v reálu si tak samy v rámci působnosti vytvářet optimální podmínky pro klidný život občanů na teritoriu té obce, byť obecná odpovědnost za podstatnou část místních záležitostí veřejného pořádku byla na policii.

Vzhledem k uvedeným skutečnostem, nápadem trestné činnosti v městě Příbram se v roce 1991 vedení města rozhodlo zřídit městskou policii, jak již umožňovaly zákonné podmínky, které byly zmíněny shora. Byla to tak reakce na velice neutěšený stav stále rostoucí kriminality a také pomoci policii, která vznik v městě Příbram uvítala a začala tak tím nová etapa v zajišťování místních záležitostí veřejného pořádku.

Městská policie Příbram byla zřízena na základě obecně závazné vyhlášky města Příbram č.1/2004 ze dne 24. 3. 1992. Vzhledem již k uvažovanému zřízení městské policie, proběhlo v červnu 1991 první výběrové řízení a byli přijati čtyři strážníci a na počátku roku 1992 další tři. Začátky nebyly vůbec snadné, strážníci neměli ještě uniformy a tak první výkon služby byl vykonáván v civilním oděvu, byly plněny úkoly zejména jako doručování poštovních zásilek a zařazení jako odborní referenti města na úseku veřejného pořádku. V současné době disponuje Městská policie Příbram čtyřiceti devíti strážníky, z toho dva strážníci čekatelé, z celkového počtu strážníků je devět žen a jeden civilní pracovník. Městská policie zabezpečuje nepřetržitou stálou službu na operačním středisku a k výkonu služby, má k dispozici čtyři směny v nepřetržitém provozu a každá směna se střídá po jedenácti hodinách v turnusu dva dny denní, dva dny noční a čtyři dny volna. Mimo nepřetržitý výkon služby je k dispozici okrsková služba.

Územní obvod města Příbram tvoří tyto části: Příbram I – IX, Brod, Bytíz, Jerusalém, Jesenice, Kozičín, Lazec, Orlov, Zavržice, Žežice. Mimo svěřený územní obvod, který je velice obsáhlý, plní strážníci i úkoly na území jiné obce a to na základě veřejnoprávní smlouvy a může tak vykonávat oprávnění a povinnosti vyplývající z jeho zaměstnání na území obce, která obecní policii zřídila a ke které je strážník v pracovním poměru. *Veřejnoprávní smlouva* je dvoustranný nebo vícestranný právní úkon, který zakládá, mění nebo ruší práva a povinnosti v oblasti veřejného práva. Veřejnoprávní smlouva (ani její uzavření) není správním aktem, musí být uzavřena písemně a projevy

vůle všech smluvních stran musí být na téže listině. Město Příbram uzavřelo Veřejnoprávní smlouvu mezi obcemi podle zákona č. 553/1991 Sb., o obecní policii, ve znění pozdějších předpisů, na základě usnesení zastupitelstva města č. 229/2007 podle ustanovení § 66 c) zákona č. 128/2000 Sb., o obcích ve znění pozdějších předpisů a v souladu s ustanovením § 3 a) zákona č. 553/1991 Sb., o obecní policii, ve znění pozdějších předpisů. Jedná se o obce: Bohostice, Kamýk nad Vltavou, Obecnice, Dubenec, Háje, Radětice, Jince, Bohutín, Dolní Hbity. Ve všech shora uvedených smlouvách je rozsah činnosti Městské policie Příbram prakticky totožný. Můžeme uvést případ, kdy strážník může působit mimo obec, která je smluvní stranou veřejnoprávních smluv a je spojen s oprávněním zabezpečovat dopravu osob do zdravotnických zařízení nebo do záchytné stanice podle tabákového zákona. Povinnosti a oprávnění podle zákona může však strážník plnit pouze k přepravované osobě v rozsahu nezbytném pro zajištění přepravy.

4.3. Strážníci – okrskáři

Okrsková služba (dále jen „okrskáři“) vznikla na základě potřeb občanů města Příbram a jejich podnětů k činnosti městské policie. I přes současný počet strážníků, kterým se disponuje, občanům se zdálo, že strážníci nejsou vidět v ulicích, kriminalita byla na stoupající tendenci a stále více se psalo o tom, zda něco strážníci vůbec dělají, že umí jen nasadit botičku a vypsát lístek za nesprávné parkování. Proto vedení městské policie hledalo společně s radnicí řešení, jakým způsobem budou strážníci více zviditelněni v ulicích a tím blíže občanům. Po několika jednáních byl na sklonku roku 2007 schválen projekt „Strážníci do ulic“ a rozhodnuto o tom, že v městě Příbrami vznikne okrsková služba. Od 2. 1. 2008 byl tedy rozjet projekt „Strážníci do ulic“ a každý občan Města Příbram se od této chvíle může obrátit na svého strážníka.

Příbram se tímto projektem pro potřebu výkonu služby rozdělila na 7 okrsků, v nichž vykonává službu 8 strážníků okrskářů. *Okrsek* (územně ohraničený úsek v obvodu města Příbrami, kde službu vykonává určený okrskář) je nejnižší územní samosprávná jednotka Města Příbram, ve kterém okrskář samostatně a komplexně plní úkoly k zajištění veřejného pořádku s důrazem na místní a osobní znalost. *Okrskář* je v nejtěsnějším styku s občany a získané poznatky, informace a požadavky předává svým nadřízeným, vykonává službu ve svěřeném okrsku v pravidelně rozvržené

pracovní době. V souladu se zákonem o obecní policii a dalšími právními předpisy, vnitřními předpisy a obecními vyhláškami zejména provádí:

- při plnění svých úkolů spolupracuje s Policií České republiky,
- sleduje a kontroluje samostatně na základě územní odpovědnosti ve svěřeném teritoriu v plném rozsahu dodržování obecně závazných vyhlášek, právních norem a předpisů,
- řeší samostatně v souladu se zákonem o obecní policii zjištěné přestupky, ukládá v blokovém řízení za jejich spáchání pokuty,
- přispívá k ochraně bezpečnosti osob a majetku,
- provádí dohled nad dodržováním pravidel občanského soužití,
- soustřeďuje poznatky o bezpečnostní situaci ve svěřeném okrsku, samostatně vyhodnocuje a využívá k plnění vlastních úkolů nebo předává příslušným orgánům k provedení dalších opatření.

Toto je jen stručný výčet povinností strážníka okrskáře, ale ve skutečnosti v rámci výkonu okrskové služby je povinností daleko více. Pracovní doba okrskářů je pravidelná, pondělí až pátek od 7.00 hod. do 15.30 hod. a od 15.30 hod. do 22.00 hod. mají pohotovost na mobilním telefonu.

4.4 Kriminalita ve městě Příbram

Kriminalita je souhrn trestných činů spáchaných na určitém území za určité období.

Kriminologie se skládá z latinského slova *criminen* (zločin) a řeckého slova *logos* (věda), tedy učení o zločinu. Je to věda o:

- kriminalitě (zločinnosti),
- jejich pachatelích,
- jejich obětech,
- její kontrole,

Kriminalita je velice tíživá otázka města Příbram a čísla, která jsou vázáná ke kriminalitě jsou alarmující. Důvodů je několik, proč je tento stav právě v Příbrami a dá se říci, že se datuje rapidním zvýšením od devadesátých let, kdy na počátku roku 1990 se útlum těžby a průmyslu projevil i v demografickém vývoji. Ekonomická

základna Příbrami je ovlivněna útlumem uranového průmyslu, protože těžba uranových rud byla stěžejním odvětvím v Příbrami. Tento fakt má následně vliv i na zaměstnanost v regionu, kdy největší problém byl zaznamenán v roce 2008, protože nezaměstnanost dosáhla čtvrté nejvyšší míry v kraji.

Tyto všechny faktory mají vliv na kriminalitu ve městě a podle statistik právě rok 2006 až 2009 byl alarmující na celkovou podobu kriminality. Tento fakt je dán i sociálně demografickou strukturou. Podle posledního sčítání lidu v roce 2001 se struktura obyvatel podle národností jevila v městě Příbram oproti Středočeskému kraji následovně:¹⁸

Tabulka 1: Struktura obyvatel

Národnost	Příbram	Středočeský kraj
česká	34 031	1 074 360
moravská	61	1 536
slezská	5	89
slovenská	727	15 287
romská	21	1 416
polská	30	2 144
německá	58	1 110
ostatní	257	11 560
nezjištěna	455	14 971
celkem	35 886	1 122 473

K romské národnosti se přihlásilo v Příbrami v roce 2001 pouze 21 osob, ale v současnosti jich zde žije podstatně více. Přestože romská problematika ve městě není tak závažný problém jako v některých jiných městech ČR, byla vypracována krátká sociální analýza Romů a lze shrnout následující:

- v Příbrami v současnosti žijí 4 skupiny Romů,
- většina Romů, (starousedlíků) žije integrovaně v domech společně s příslušníky majority ve svých odkoupených bytech,
- početná část Romů žije v sociálních bytech MÚ Příbram (většinou se jedná o mladé rodiny),
- ghetta v pravém slova smyslu v Příbrami nejsou, ale začínají se rýsovat v podobě městské ubytovny, dále pak na konci čtvrtě „Flusárna“ a v azylovém domě,

¹⁸ *Městská policie Příbram, Koncepce prevence kriminality 2009-2011*[online]. Příbram: Dostupný z WWW:<http://pribram-city.cz.>>.

- jedním z řešení je cílená rekvalifikace mladých lidí v současně požadovaných řemeslech s ohledem na požadavky regionálních firem s jejich nabídkou zaměstnání.¹⁹

Ve většině velkých měst se traduje, že kriminalitu páchají právě Rómové, ale chtěl jsem shora uvedenými údaji uvést, že Příbram není jedna z měst, kde by právě tato skupina měla na svědomí většinu páchání kriminality ve městě.

Komentář k bezpečnostní situaci ve městě z pohledu městské policie

Z pohledu problémových komunit se jedná především o skupinky nezletilých a mladistvých, které se v odpoledních, podvečerních a večerních hodinách bezprizorně potulují po městě nebo se shlukují na veřejných místech, kde se hlučně baví, popřípadě konzumují alkoholické a tabákové výrobky a svým bezohledným chováním často obtěžují ostatní spoluobčany. Právě skupinkám těchto osob lze připsat k odpovědnosti především drobnou pouliční kriminalitu, vandalismus a sprejerství, které je ve městě společně s vykrádáním osobních vozidel nejčastěji zjištěným protiprávním jednáním.

4.5 Rozbor kriminality

Pokud bych se měl ještě vrátit ke komentáři, nejen skutečnosti, které jsou shora uvedeny, ale další problémové osoby, se kterými se setkávají strážníci a občané města jsou také:

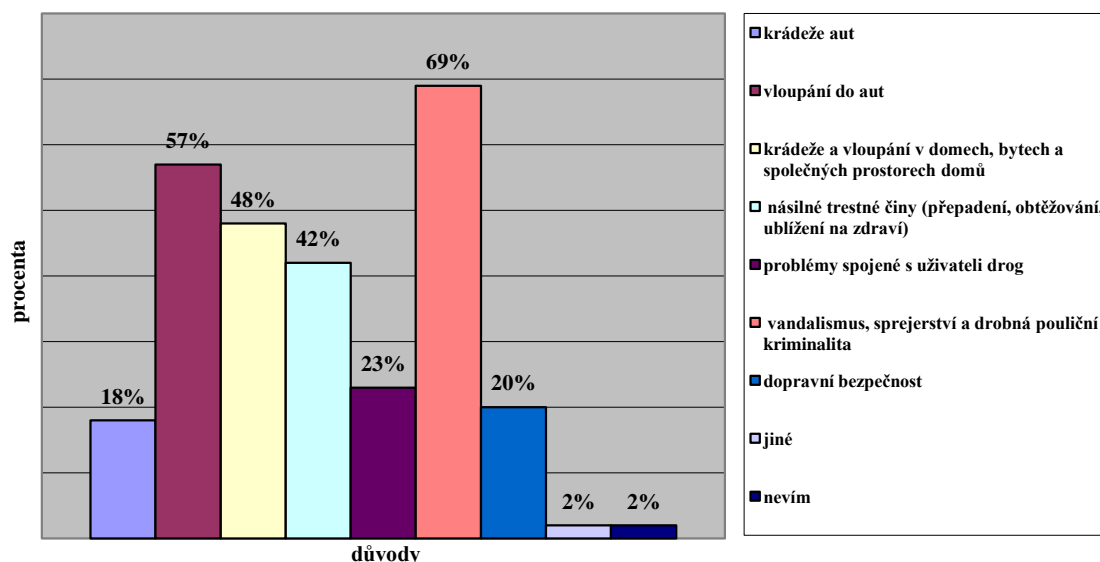
- party mladistvých,
- mladí lidé – tzv. kapucáři,
- opilci,
- bezdomovci,
- feťáci, narkomani,
- cizinci (zejména z bývalého Sovětského svazu),
- neonacisté,
- skini.

¹⁹ *Městská policie Příbram, Koncepce prevence kriminality 2009-2011*[online]. Příbram: Dostupný z WWW:<http://pribram-city.cz.>>.

Na základě problematiky kriminality ve městě jsem prostřednictvím okrskové služby nechal udělat průzkum u občanů, jaké největší bezpečnostní problémy ve svém městě či obvodu (okrsku) cítí a jaký je vlastně podle nich největší bezpečnostní problém. Na základě získaných informací je vytvořen graf:

Graf 1: Výsledek ankety bezpečnostní problematiky v městě Příbram

Co je podle Vás největší bezpečnostní problém?

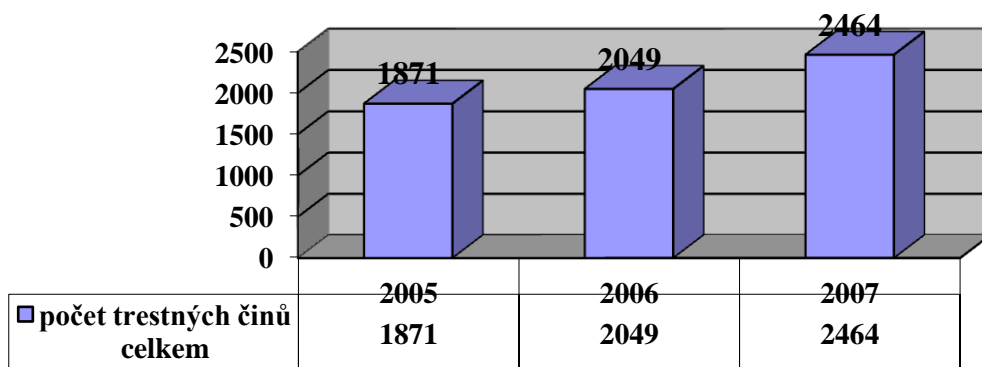
Občané obecně považují za největší bezpečnostní problém drobnou pouliční kriminalitu zahrnující i vandalismus a sprejství (69%). Dalším význačným bezpečnostním problémem dle odpovědí je vloupání do aut (57%) a krádeže a vloupání v domech, bytech a společných prostorech domů. Více než dvě pětiny občanů (42%) považují za třetí největší bezpečnostní problém v Příbrami násilné trestné činy (přepadení, ubližování na zdraví, popřípadě obtěžování). Problémy s užiteli drog jako bezpečnostní riziko bylo uvedeno v 23% odpovědí. Dopravní bezpečnost ve městě považuje za bezpečnostní problém 20% občanů. Krádeže a odcizení aut považuje za bezpečnostní problém méně než jedna pětina (18%)

Shrnutí kriminality v městě Příbram za období rok 2005 až 2007 celkově

Celková kriminalita

Za poslední roky je znatelný nárůst počtu trestných činů. V roce 2005 jich bylo na území města spácháno 1871, rok 2006 spácháno 2049 a v roce 2007 to bylo 2464, což je o 593 trestných činů více (nárůst o 31 %).

Graf 2: Celková trestná činnost za r. 2005-2007 v městě Příbram

Tabulka 2: Nápad trestné činnosti v městech nad 25. tisíc obyvatel

Pořadí	Město	Index nápadu trestné činnosti
1.	Příbram	710,9
2.	Chomutov	666,7
3.	Teplice	589,9
4.	Ostrava	546,8
5.	Brno	507,5
6.	Kolín	503,5
7.	Ml. Boleslav	501,8
8.	Česká Lípa	492,3
9.	Karlovy Vary	488,2
10.	Most	486,0

Z výše uvedené tabulky je patrné, že Příbram je nejvíce zatížena kriminalitou z měst, která mají více než 25 tisíc obyvatel a jsou zařazena do Městské úrovně prevence kriminality na období 2008 – 2011.

Statistická čísla jsou velmi alarmující, ale jsou zde velká pozitiva za rok 2009 a 2010, díky kvalitně odvedené práci strážníků ve spolupráci s Policií České republiky došlo k dosti rapidnímu snížení kriminality ve městě a nadále má klesající tendenci. Pokud se podíváme na celkovou kriminalitu od roku 2006 do roku 2010, tak dochází opravdu k poklesu.²⁰

²⁰ Městská policie Příbram, *Koncepce prevence kriminality-statistika 2009-2011*[online]. Příbram: Dostupný z WWW:<http://pribram-city.cz.>>.

Tabulka 3: Analýza kriminality na území města Příbram v letech 2006 - 2010

Rok	Celková kriminalita
2006	1865
2007	2308
2008	1970
2009	1854
2010	1434

5 Problematika současné legislativní úpravy ochrany místních záležitostí veřejného pořádku

5.1 Spolupráce mezi městskou policií a Policií České republiky

Zákon o obecní policii zcela jednoznačně vymezuje povinnost obecní policie spolupracovat s policií, státními orgány a orgány územních samosprávních celků a to v rozsahu, který stanoví zákon nebo zvláštní právní předpis.²¹ Bez vzájemné spolupráce si ani nelze realizaci některých úkolů, a to jak policie, tak i obecní policie představit. Jako příklad možno uvést posláním obecní policie, kterým je zabezpečování místních záležitostí veřejného pořádku a srovnat ho s jedním z úkolů policie, kterým je spolupůsobení při zajišťování veřejného pořádku a pokud byl porušen, povinnost policie činit opatření k jeho obnovení. Vedle toho je pak úkolem policie chránit bezpečnost osob a majetku, přičemž strážníci mají povinnost při zabezpečování místních záležitostí veřejného pořádku k ochraně bezpečnosti osob a majetku jen přispívat, dále pak dohlíží nad dodržováním obecně závazných vyhlášek obce, dodržováním čistoty a pravidel nočního klidu, odchyty toulavých psů, ochraně životního prostředí, zabezpečování nebezpečných přechodů pro chodce a podobně.

Podle zákona o obcích má starosta obce oprávnění po policii přímo požadovat spolupráci při zabezpečení místních záležitostí veřejného pořádku, pokud tak obec může činit vlastními silami a prostředky a policie je podle zákona o Policii ČR povinna požadovanou spolupráci poskytnout, pokud jí v tom nebrání jiné úkoly.²² Spolupráci obce, obecní policie a policie doposud upravovalo nařízení vlády č. 397/1992 Sb., kterým se stanoví podrobnější úprava vztahu Policie ČR k orgánům obcí a obecní policii, tento byl přijetím nového zákona o Policii ČR zrušen.

Novým nástrojem spolupráce organizačních článků policie určených policejním prezidentem (myšleny zejména místně příslušné základní útvary) a obcí, neboli jejich orgánů, je podle návrhu zákona institut písemné koordinační dohody, která by měla umožnit zmíněným subjektům stanovit na předmětném úseku podíl na zabezpečování místních záležitostí veřejného pořádku na území obce, spolu s potřebnými nástroji a prostředky, včetně možnosti jejich společného sdílení.

²¹ SKARKA Oldřich. 2008. *Zákon o obecní policii s podrobným komentářem podle stavu k 1. lednu 2009*. Příbram: Příbramská tiskárna, 2008. 7 s

²² SKARKA Oldřich. 2008. *Zákon o obecní policii s podrobným komentářem podle stavu k 1. lednu 2009*. Příbram: Příbramská tiskárna, 2008. 7 s

5.2 Koordinační dohoda

Koordinační dohoda má být uzavírána bez ohledu na skutečnost, zda obec má či nemá zřízenou obecní policii, protože cílem těchto dohod není založení, změna nebo zrušení práv či povinností v oblasti veřejného práva. Tímto cílem je zkoordinování plnění úkolů policie v oblasti veřejného pořádku a plnění působnosti obcí v oblasti místních záležitostí veřejného pořádku a dohoda tak nijak nezbavuje Policii ČR odpovědnosti, kterou má ze zákona. Vymezení vzájemné spolupráce obecní policie se státními orgány a orgány územních samosprávných celků je jen rozsahem, který stanoví zákon nebo zvláštní předpis.

Vzájemnou spolupráci tak můžeme demonstrovat na příkladu na předvedení osoby strážníkem, kde na žádost příslušného orgánu obce v mezích správního řádu, doručování písemností do vlastních rukou a podobně. Rozsah vzájemné spolupráce obecní policie s policií, orgány územních samosprávných celků, ale se státními orgány může být průběžně upravován zvláštními zákony. Koordinační dohody tak mohou představovat nástroj, který na místních úrovních zabezpečí v konkrétních obcích co nejefektivnější zabezpečení spolupráce, ale současně je třeba zdůraznit, že Policie ČR nemůže delegovat úkoly svěřené výhradně jí na obecní policii.

5.3 Spolupráce Městské policie Příbram a Policie České republiky

Koordinační dohoda, jak je uvedeno, byla uzavřena i v městě Příbram. Její prioritou mimo jiné je zakotvený společný výkon služby strážníků městské policie a policistů. Spolupráce spočívá zejména v společných hlídkách již ve zmíněných okrscích, kdy policisté, kteří mají územní odpovědnost (strážníci okrsky) provádějí pravidelně společný výkon služby ve svěřeném území, který se velmi osvědčil, samozřejmostí je vzájemná koordinace při vykonávání dohledu na zájmových místech mezi strážníky a policisty a aby nedocházelo k zbytečným duplicitám, běžná je spolupráce při preventivních a prezentačních činnostech obou policií. Mimo společných hlídek jsou nadále zajišťovány další akce, zejména pak utkání 1. fotbalové ligy, jako jsou riziková utkání, dopravně bezpečnostní akce a podobně.

Vzhledem k silné finanční podpoře zavádění kamerových dohlížecích systémů ze strany Ministerstva vnitra České republiky v posledních letech se stále častější oblastí spolupráce mezi obcemi a Policií ČR stalo provozování kamerového systému obcemi a sdílení zaznamenaných událostí s policisty Policie ČR. Spolupráce obecní

policie s Policií ČR, resp. s dalšími uvedenými orgány může probíhat jen v zákonem vymezeném rámci a obecní policie tedy na sebe nemůže přebírat úkoly, které jsou prioritní záležitostí policie státní, mimo případy výslovně zákonem stanovené. Zákon o obecní policii předpokládá spolupráci obecní a státní policie v mnoha ustanoveních, což dokládá například § 11 a a § 24 a) o vzájemném poskytování informací, o použití služební zbraně (§ 23), o předvedení osoby (§ 13) či při řešení trestného činu nebo přestupku, kterým je bezprostředně ohrožen život, zdraví nebo majetek (§7odst. 2). Jinou formou spolupráce je pak také školení a výcvik strážníků.²³ Na základě dohody mezi obcí a policií může výcvik provést policie. Policie ČR vydá strážníkovi nebo čekateli potvrzení o vykonání výcviku, které je podmínkou, aby čekatel nebo strážník mohl složit zkoušku z odborné způsobilosti. Náklady na výcviku hradí obec. V případech, kdy se Policie ČR podílí na školení a výcviku strážníků, pravidla spolupráce mezi obecními policiemi a Policií ČR nemusí být pro strážníky novinkou nad rámec běžné služby, ale standardem, na který jsou díky výcviku předem připraveni.

5.4. Porovnání některých pojmů a oprávnění

Policie České republiky je ozbrojeným bezpečnostním sborem s celostátní působností. Jak vyplývá z jeho názvu, patří mezi státní orgány, jedná tudíž jménem státu a je pověřena plněním jistých úkolů, které je stát vůči občanům povinen zajišťovat. Jde zejména o ochranu bezpečnosti osob a majetku a veřejného pořádku a její postavení je vymezeno zejména zákonem č. 273/2008 Sb., o Policii České republiky, ve znění pozdějších předpisů.

Obecní policie naproti tomu patří mezi orgány obecní. Je tedy zřizována jednotlivými obcemi a to v jejich samosprávné působnosti, proto je povolána k zabezpečování místních záležitostí veřejného pořádku. Většinou působí pouze na území obce, kterou byla zřízena. Opět podotýkám, že obce nemají povinnost svou policii zřídit, je to pouze jejich právo postavení obecní policie se řídí především zákonem č.553/1991 Sb., o obecní policii, ve znění pozdějších předpisů.

²³ SKARKA O., 2008. *Zákon o obecní policii s podrobným komentářem podle stavu k 1. lednu 2009*. Příbram: Příbramská tiskárna, 2008. 64 s

Porovnání některých oprávnění dle zákona č. 553/1991 Sb., o obecní policii, ve znění pozdějších předpisů a 273/2008 Sb., o Policii České republiky ve znění pozdějších předpisů:

Oprávnění otevřít byt nebo jiný uzavřený prostor (§ 16 zákona č. 553/1991 Sb.)

- 1) je-li důvodná obava, že je ohrožen život nebo zdraví osoby anebo hrozí-li větší škoda na majetku, je strážník oprávněn otevřít byt nebo jiný uzavřený prostor (dále jen „byt“), vstoupit do něho a provést v souladu s tímto zákonem zákroky, úkony nebo jiná opatření k odvrácení bezprostředního nebezpečí,
- 2) při provádění zákroků, úkonů nebo jiných opatření podle odstavce 1 je strážník povinen zajistit přítomnost nezúčastněné osoby, nemusí tak učinit, hrozí-li nebezpečí z prodlení,
- 3) po provedení zákroků, úkonů nebo jiných opatření podle odstavce 1 je strážník povinen neprodleně vyrozumět uživatele bytu a zabezpečit zajištění bytu, nemůže-li tak učinit uživatel nebo jiná oprávněná osoba,
- 4) otevření bytu a provedených opatření sepíše strážník úřední záznam²⁴.

Vstup do obydlí, jiného prostoru nebo pozemek (§ 40 zákona č. 273/2008 Sb.)

- 1) policista je oprávněn vstoupit bez souhlasu uživatele do obydlí, jiného prostoru nebo na pozemek a provést potřebné úkony nebo jiná opatření jen tehdy, jestliže věc nesnese odkladu a vstup je nezbytný pro ochranu života nebo zdraví osob anebo odvrácení závažného ohrožení veřejného pořádku a bezpečnosti.
- 2) oprávnění podle odstavce 1 má policista také v případě:
 - a) důvodného podezření, že na místě uvedeném v odstavci 1 nachází zemřelý,
 - b) pronásledování osoby, nebo,
 - c) vstupu do jiného prostoru nebo na pozemek, má-li důvodné podezření, že se tam nachází týrané zvíře.
- 3) policista je oprávněn za účelem vstupu na místo uvedené v odstavci 1 toto místo otevřít nebo jiným způsobem si do něj zjednat přístup, v případě nutnosti i za použití síly,

²⁴ SKARKA Oldřich. 2008. *Zákon o obecní policii s podrobným komentářem podle stavu k 1. lednu 2009*. Příbram: Příbramská tiskárna, 2008. 109 s

- 4) policista je povinen při vstupu do obydlí, jiného prostoru nebo pozemek a při následných úkonech zajistit přítomnost nezúčastněné osoby, nemusí tak učinit, hrozí-li nebezpečí z prodlení nebo by mohlo dojít k ohrožení života anebo zdraví nezúčastněné osoby,
- 5) po provedení úkonů nebo jiných opatření je policista povinen bez zbytečného odkladu vyrozumět uživatele obydlí, jiného prostoru nebo pozemku a zajistit zabezpečení tohoto místa, nemůže-li tak učinit uživatel nebo jiná oprávněná osoba.²⁵

Strážník obecní policie na rozdíl od policisty má oprávnění otevřít byt nebo jiný prostor jen v souvislosti s ochranou života nebo zdraví, resp. hrozí-li větší škoda na majetku, kde podmínkou je, že výše chráněných zájmů musí být bezprostřední. Proto také postup při otevírání bytu či jiného uzavřeného prostoru bude záviset od konkrétní situace, která bude dána nejen charakterem bezprostředního ohrožení, dislokací a zabezpečením bytu či jiného uzavřeného prostoru.

Zákroky, úkony a jiná opatření, která strážník bude v otevřeném bytě realizovat, musí směřovat vždy jen k odvrácení bezprostředního nebezpečí a musí být v souladu se zákonem a strážník není oprávněn v bytě činit úkony či jiná opatření nad rámec svého zákonného zmocnění. Vždy však bude prioritní záchrana lidského života. Strážník není oprávněn otevřít byt nebo jiný uzavřený prostor za předpokladu, že se tam nachází mrtvola. Tato skutečnost je strážníkovi známa anebo podle okolností dospěl k názoru, že se tam mrtvola nachází a v tomto případě právě oprávnění otevření bytu přísluší pouze policii.

Oprávnění ke vstupu do živnostenských provozoven (§ 17 c) zákona č. 553/1991 Sb., o obecní policii, ve znění pozdějších předpisů).

Strážník je při plnění úkolů obecní policie oprávněn vstupovat v živnostenských provozovnách v prodejní nebo provozní době do všech prostor určených

²⁵ Česko, Zákon č. 273/2008 Sb., o Policii České republiky ze dne 17. července 2008, ve znění pozdějších předpisů. In *Sbírka zákonů, Česká republika*. 2008, Dostupný z WWW: <<http://www.straznici.com/zakon-o-obecni-polici/>>.

pro zákazníky.²⁶ Tím není dotčeno ustanovení § 16, pokud jde o vstup do bytu nebo jiného uzavřeného prostoru.²⁷

Vstup do živnostenské provozovny (§ 41 zákona č.273/2008 Sb., o Policii ČR):

- 1) policista je při plnění konkrétního úkolu policie oprávněn vstupovat v živnostenské provozovně do prostor, u kterých lze mít důvodně za to, že se v nich zdržují fyzické, a to i po skončení prodejní doby nebo provozní doby. Tím není dotčena úprava vstupu do obydlí, jiného prostoru nebo pozemek,
- 2) nelze-li jinak dosáhnout splnění konkrétního úkolu policie, je policista oprávněn za účelem vstupu do živnostenské provozovny tuto provozovnu otevřít nebo jiným způsobem si do ní zjednat přístup, v případě nutnosti i za použití síly.²⁸

Srovnání těchto oprávnění jsem vybral opodstatněně a záměrně, neboť se s touto problematikou setkávají strážníci prakticky nejčastěji při výkonu pracovních povinností. Jak je uvedeno v citaci oprávnění, strážník na rozdíl od policisty může vstupovat do všech prostor určených pro zákazníky, ale toto právo má omezeno jen na prodejní či provozní dobu, tedy za prostory, které nejsou určeny pro zákazníky, mohou být například sklady, kuchyně apod. Dá se tedy říci, že činnost strážníka plní preventivní roli, má možnost se přesvědčit, zda v pracovní či prodejní době nejsou podávány alkoholické nápoje osobám mladším 18 let, není takovýmto osobám umožňována hra na hracích automatech apod. Oprávnění vstupovat v živnostenských provozovnách má tedy policista mnohem širší, protože tak může činit i po skončení provozní či prodejní doby a vstupovat tak i do prostor, kam zákazníci přístup nemají.

Povinnost strážníka po použití donucovacích prostředků a služební zbraně

(§ 21 zákona č. 553/1991 Sb., o obecní policii, ve znění pozdějších předpisů)

- 1) jestliže strážník zjistí, že při použití donucovacích prostředků došlo ke zranění osoby, je povinen, jakmile to okolnosti dovolí, poskytnout zraněné osobě první pomoc a zajistí lékařské ošetření,

²⁶ Česko. Zákon č. 455/1991 Sb., o živnostenském podnikání (živnostenský zákon), ve znění pozdějších předpisů. In *Sbírka zákonů, Česká republika*. 2008, Dostupný z WWW: <<http://www.com/zakon-o-zivnostenskem-podnikani/>>.

²⁷ SKARKA O., 2008. *Zákon o obecní policii s podrobným komentářem podle stavu k 1. lednu 2009*. Příbram: Příbramská tiskárna, 2008. 131 s

²⁸ Česko. Zákon č. 273/2008 Sb., o Policii České republiky ze dne 17. července 2008, ve znění pozdějších předpisů. In *Sbírka zákonů, Česká republika*. 2008, Dostupný z WWW: <<http://www.straznici.com/zakon-o-obecni-polici/>>.

- 2) po každém použití služební zbraně, při kterém došlo ke zranění osoby, musí strážník ihned, jakmile to okolnosti dovolí, poskytnout zraněné osobě první pomoc a zajistit lékařské ošetření. Bezprostředně po každém použití, jakmile to okolnosti dovolí, je strážník povinen učinit všechny neodkladné úkony, aby mohla být řádně objasněna oprávněnost použití služební zbraně,
- 3) o každém použití donucovacích prostředků nebo služební zbraně je strážník povinen vyrozumět bez zbytečného odkladu osobu, která řídí obecní policii (§ 3 odst. 1) a sepsat úřední záznam.²⁹

Povinnost policisty po použití donucovacího prostředku nebo zbraně

(§ 57 zákona č. 273/2008 Sb., o Policii České republiky, ve znění pozdějších předpisů):

- 1) po použití donucovacího prostředku nebo zbraně, při kterém došlo ke zranění osoby, je policista povinen ihned, jakmile to okolnosti dovolí, poskytnout zraněné osobě první pomoc a zajistit lékařské ošetření. Dále je povinen učinit neodkladné úkony nebo jiná opatření, aby mohla být řádně objasněna oprávněnost použití zbraně,
- 2) zákrok, při kterém bylo použito donucovacího prostředku nebo zbraně, je policista povinen bezodkladně ohlásit svému nadřízenému a sepsat o něm úřední záznam s uvedením důvodu, průběhu a výsledku jejich použití. Úřední záznam neseписuje při použití pout podle § 54,
- 3) vedoucí policejního útvaru je povinen vyrozumět bez zbytečného odkladu příslušného státního zástupce a zranění nebo usmrcení osoby anebo o škodě nikoli nepatrné³⁰, způsobených použitím donucovacího prostředku nebo zbraně³¹.

Tato oprávnění jsou v mnoha směrech velice podobná, liší se jen velice zřídka. Důležitost spočívá v ochraně života a zdraví osob po použití donucovacího prostředku či

²⁹ SKARKA O., 2008. *Zákon o obecní policii s podrobným komentářem podle stavu k 1. lednu 2009*. Příbram: Příbramská tiskárna, 2008. 154 s

³⁰ Česko. Zákon č. 140/1961 Sb., trestní zákon, ve znění pozdějších předpisů. In *Sbírka zákonů, Česká republika*. Dostupný z WWW: <ASPI>.

³¹ Česko. Zákon č. 273/2008 Sb., o Policii České republiky ze dne 17. července 2008, ve znění pozdějších předpisů. In *Sbírka zákonů, Česká republika*. 2008, Dostupný z WWW: <<http://www.straznici.com/zakon-o-obecni-polici/>>.

střelné zbraně a oznámení o použití uvedených prostředků svým přímým nadřízeným a vše zdokumentovat pro případné objasňování skutečností oprávněnosti použití služební zbraně.

6 Systém vzdělávání strážníků obecních a městských policií

Zákon o obecní policii³² v České republice stanoví, že strážník smí vykonávat povinnosti a oprávnění podle zákona o obecní policii, jen má-li platné osvědčení o splnění stanovených odborných předpokladů. V zákoně je dále stanoveno, že osvědčení vydává Ministerstvo vnitra České republiky, je vydáváno s platností nedéle na dobu tří let. Platnost vydaného osvědčení zaniká ke dni skončení pracovního poměru strážníka, pokud nenavazuje na skončený pracovní poměr bezprostředně znovu pracovní poměr strážníka.

Rovněž zákon o obecní policii stanoví, že školení strážníků a jejich výcvik k výkonu oprávnění a používání služební zbraně a donucovacích prostředků podle zákona o obecní policii je obec povinna zajistit do šesti měsíců od přijetí strážníka-čekatele do pracovního poměru.³³ výcvik strážníků k výkonu oprávnění a používání služebních zbraní zajistit Policie České republiky. Současná právní úprava však nestanoví blíže, jaká má být příprava strážníků na jejich zodpovědné a náročné povolání, pouze v § 4 zákona o obecní policii, je taxativně vymezeno, kdo se může stát strážníkem.

Jak již bylo zmíněno, občan se stává strážníkem v ten okamžik, kdy s ním obec (město) uzavře pracovní poměr na pracovní činnost strážník-čekatel, ale je třeba předeslat, že samotné uzavření pracovní smlouvy nezakládá podmínky pro to, aby mohl vykonávat povinnosti a oprávnění podle zákona o obecní policii. K výkonu těchto uvedených povinností a oprávnění dle zákona o obecní policii musí být strážník-čekatel vyškolen a to v odpovídajícím rozsahu a zároveň vycvičen k výkonu oprávnění a používání služební zbraně a donucovacích prostředků.³⁴

6.1 Způsoby vzdělávání strážníků

V předchozí části bylo hovořeno o vyškolení a vycvičení strážníků, aby mohli vykonávat povinnosti a oprávnění. K tomuto jsou právě určeny vzdělávací zařízení, které realizují profesní přípravu strážníků a můžeme je rozdělit na soukromá vzdělávací

³² Česko. Zákon č. 553/1991 Sb., o obecní policii, ve znění pozdějších předpisů. In *Sbírka zákonů, Česká republika*. 2008, Dostupný z WWW: <<http://www.straznici.com/zakon-o-obecni-polici/>>.

³³ Česko. Zákon č. 553/1991 Sb., o obecní policii, § 4d odst. 3 písm. a, ve znění pozdějších předpisů. In *Sbírka zákonů, Česká republika*. 2008, Dostupný z WWW: <<http://www.straznici.com/zakon-o-obecni-polici/>>.

³⁴ Česko. Zákon č. 553/1991 Sb., o obecní policii, § 4d odst. 4, ve znění pozdějších předpisů. In *Sbírka zákonů, Česká republika*. 2008, Dostupný z WWW: <<http://www.straznici.com/zakon-o-obecni-polici/>>.

zařízení a vlastní vzdělávací zařízení, kterými disponují velké městské policie a jsou součástí dané městské policie.

Soukromé vzdělávací instituty jsou z jednou z variant vzdělávání strážníků a strážníků-čekatelů, které jsou pod přísným dohledem Ministerstva školství, mládeže a tělesné výchovy a musí pro svou činnost splňovat určité podmínky, především kvalitní učební osnovy, vysoce erudované pedagogy a v neposlední řadě mít odpovídající akreditaci pro oblast vzdělávání strážníků obecních a městských policií, kde se konkrétně jedná o akreditaci Ministerstva školství, mládeže a tělovýchovy ČR jako rekvalifikační zařízení pro pracovní činnost „strážník obecní a městské policie“.

Vlastní vzdělávací instituty jak již bylo zmíněno, mají pouze velké městské policie, které disponují dostatečným počtem strážníků a zpravidla školí jen je a jsou zajištěny dostatkem finančních prostředků. Proto je zde evidentní rozdíl ve formě profesní přípravy v těchto zařízeních a tento způsob si mohou dovolit například městské policie v hl. městě Praze, Brně či Ostravě.

Samostudium je poslední možnost vzdělávání strážníků, kde město či obec strážníka nevyšle do žádného vzdělávacího zařízení a tento se k odborné zkoušce způsobilosti připravuje samostatně.

6.2 Soukromý vzdělávací institut POLIS Příbram

POLIS je soukromý vzdělávací institut, který byl založen v září 1991 JUDr. Oldřichem Skarkou, tedy ještě před samotným vznikem zákona o obecní policii. Již v této době získal institut akreditaci Ministerstva školství, mládeže a tělesné výchovy jako rekvalifikační zařízení pro činnost „strážník obecní a městské policie“ a první budoucí strážníci se zde začali na svoji náročnou práci připravovat již v závěru roku 1991. POLIS je prvním vzdělávacím zařízením v České republice, které započalo profesionální přípravu strážníků. Za téměř 12 let prošlo nástupními a „rekvalifikačními“ kurzy, „prolongačními“ kurzy jakož i dalšími specializačními kurzy více jak 10 000 strážníků z celé republiky.

JUDr. Oldřich Skarka vydal po celou tuto dobu snad 20 odborných publikací určených pro strážníky obecní a městské policie. Tato čísla hovoří sama za sebe a netřeba komentáře. V listopadu roku 2008 však náhle zemřel a vzdělávací institut převzala jeho dcera JUDr. Jaroslava Vodičková, která pokračuje v jeho dobré práci.

Současné sídlo vzdělávacího institutu POLIS je v samotném centru města Příbrami v objektu Kulturního domu. Výuka probíhá v prostorné učebně vybavené nejmodernější audiovizuální výukovou technikou, která dává odpovídající prostor vyučujícím názorně posluchačům přiblížit některé stěžejní výukové problémy a plně je zapojit do výukového procesu nejen jako posluchače, ale i jako aktivní účastníky. Posluchači kurzů jsou ubytováni ve vedlejším hotelu „Plavecký bazén“ nebo v hotelu „Belvedere“, který je součástí Kulturního domu.

Stravování je zajišťováno v restauraci či kavárně hotelu Belvedere a to formou volného výběru stravy podle denní nabídky dle jídelního lístku na základě poukázek dané hodnoty k odběru stravy. Dislokace vzdělávacího zařízení POLIS a ubytování posluchačů kurzů vytváří skutečně reálné možnosti i pro odpovídající relaxaci v rámci volného času a to jak v oblasti kulturní a zejména sportovní.

6.3 Odborné předpoklady čekatele a strážníka

Rozsah odborných předpokladů čekatele a strážníka stanoví Ministerstvo vnitra ČR vyhláškou. Aktuálně se jedná o vyhlášku č. 418 ze dne 11. listopadu 2008, kterou se provádí zákon o obecní policii. Rozsah odborných předpokladů čekatele a strážníka definuje jako“ znalost ústavního pořádku České republiky, právní úpravy uvedené v příloze č. 1 k této vyhlášce a základů kriminalistiky v rozsahu potřebném pro plnění úkolů obecní policie a schopnost praktického uplatňování teoretických znalostí.“

Příloha č. 1 k této vyhlášce pak uvádí, že odborné předpoklady čekatele a strážníka zahrnují znalosti právní úpravy:

- obecní policie,
- obecního a krajského zřízení,
- shromažďování,
- Policie České republiky,
- trestního práva,
- živnostenského podnikání,
- střelných zbraní a střeliva,
- přestupků a jiných správních deliktů, jejichž projednávání je v působnosti obce,
- správního řízení,
- bezpečnosti a plynulosti provozu na pozemní komunikaci,
- ochrany před škodami působenými tabákovými výrobky, alkoholem a jinými návykovými látkami,

- krizového řízení a integrovaného záchranného systému.

6.4 Vzdělávací kurzy

Rekvalifikační kurzy jsou nástupní desetitýdenní kurzy určené výhradně pro nově přijímané čekatele, které jsou realizovány jen v sídle vzdělávacího institutu POLIS v Příbrami formou denního studia. Výuka zde probíhá vždy od pondělí do čtvrtka dopoledne tak, aby i účastníci kurzů z nejbližších koutů České republiky měli možnost bez velkých problémů se těchto kurzů zúčastňovat. Vždy v pátek je řízená praxe u mateřské obecní (městské) policie, kdy pod vedením zkušeného strážníka si posluchač v praxi ověřuje poznatky získané výukou a zpracovává adekvátní úřední záznam, který koresponduje jak s teoretickou výukou, tak i požadovanou náplní odborné řízené praxe. Tento zvolený systém řízené praxe vytváří optimální předpoklad pro nového strážníka, aby se již za dobu odborné přípravy „sžil“ se svým budoucím pracovním kolektivem, tak i poznával prostředí, ve kterém bude působit a získal tak základy osobní a místní znalosti.

„Mateřská“ obecní (městská) policie se v rámci řízení praxe svým způsobem spolupodílí na odborné přípravě svého strážníka. Součástí rekvalifikačního kurzu je výuka základů hmatů a chvatů a kopů, jejichž zvládnutí je zákonným předpokladem pro vykonání zkoušky. Dále v průběhu kurzu je vykonávána zkouška z odborné způsobilosti na získání zbrojního průkazu potřebného pro výkon pracovní činnosti strážníka, kde tato zkouška je zařazena do první třetiny rekvalifikačního kurzu, aby strážník mohl mít zbrojní průkaz po skončení kurzu. Zkouška na získání osvědčení strážníka je před komisí Ministerstva vnitra České republiky poslední den trvání kurzu.

„*Prolongační*“ kurzy jsou sedmidenní kurzy určené pro ty, kteří již vlastní osvědčení strážníka a potřebují po třech letech obnovit platnost takového osvědčení. Výuka v těchto kurzech je zpravidla zahajována ve čtvrtek, probíhá přes sobotu i neděli a zkouška před zkušební komisí vytvořenou Ministerstvem vnitra je poslední den trvání kurzu. Tyto kurzy jsou realizovány jak v sídle institutu POLIS v Příbrami, tak i podle požadavku i přímo v sídle městské policie, pokud je zajištěn odpovídající počet strážníků (zpravidla na jed kurzu 20 strážníků) a bližší podmínky konání takového kurzu jsou stanoveny po vzájemné dohodě.

Speciální kurzy jsou realizovány podle požadavků jednotlivých měst na základě dohody a to jak v sídle vzdělávacího institutu POLIS, tak i na jiných místech České republiky.

Semináře řídicích pracovníků městských policií jsou čtyřdenní (jeden na jaře a druhý na podzim) a účastníky mohou být výhradně jen řídicí pracovníci městských, případně obecních policií, jejichž strážníci jsou připravováni ve vzdělávacím institutu POLIS na zkoušku v rekvalifikačních či prolongačních kurzech. Náplní těchto seminářů je vždy aktuální problematika a na besedy jsou zváni erudovaní pracovníci Ministerstva vnitra, či jiných ústředních orgánů státní správy, ale i jiných oblastí, je-li to pro danou problematiku nezbytné.

6.5 Závěrečná zkouška

Závěrečná zkouška čekatela a strážníka se provádí v poslední den rekvalifikačního či prolongačního kurzu před odbornou Zkušební komisí ministerstva vnitra ČR, která je tříčlenná, složená z tajemníka a dvou členů komise, probíhá v jeden den a skládá se ze dvou samostatně vykonávaných a hodnocených částí, písemné a ústní. V první části zkoušky je písemný test, který tvoří 40 otázek, ke každé jsou tři možnosti odpovědi a jen jedna z nich je správná následně ohodnocena jedním bodem. Na zpracování písemného testu má zkoušený časový limit v délce 60 minut a k úspěšnosti musí dosáhnout minimálně 36 bodů ze 40.

Pokud byl strážník v této části úspěšný, může pokračovat v ústní části zkoušky, kde si vylosuje otázku, která obsahuje tři části (otázky), z nichž první je ze zákona o obecní policii, druhá z ostatních právních norem stanovených odborných předpokladů a třetí je tvořena modelovou situací. Aby zkouška byla úspěšná, musí strážník uspokojivě zodpovědět všechny otázky z vylosované trojice. Výsledkem zkoušky je hodnocení „úspěš“ nebo „neúspěš“. V případě úspěšného složení zkoušky mu Ministerstvo vnitra ČR (tajemník komise) na místě vydá na základě protokolu o zkoušce osvědčení o splnění odborných předpokladů s dobou platnosti na tři roky, které předá strážníkovi na místě vykonání závěrečné zkoušky.

6.6 Další vzdělávání strážníků v městě Příbram

Městská policie v Příbrami zajišťuje pro své strážníky nejen profesní přípravu, která je nutná pro výkon svých pracovních povinností, ale i dále provádí zdokonalování profesní přípravy strážníků. V loňském roce probíhal výcvik sebeobranu, který je

pro výkon povolání strážníka velice důležitý a aby byl erudovaný k ochraně místních záležitostí ve svém městě, výcvik je nepostradatelnou součástí dalšího vzdělávání strážníků. Kurz sebeobranu vedli zkušení instruktoři, kteří působili v misích jako je Irák, Afghánistán, bývalé státy Jugoslávie a podobně, svou zkušeností a praxí tak předali strážníkům základní praktiky výcviku sebeobranu. Vzhledem ke skutečnostem, že se strážník setkává na ulici s různými typy občanů, výcvik byl zaměřen sebeobranu v případě napadení nožem, tyčí či dalšími zbraněmi, které jsou pro možné pachatele běžně dostupné třeba i na ulici a dle vyjádření instruktorů z praxe se velice častěji setkávají s napadení z blízka, proto vedení kurzu sebeobranu bylo zejména vedeno na seznámení a osvojení si s těchto technik. Velmi přínosným byl však projekt prevence kriminality s názvem „Pilotní projekt odborné profesní přípravy strážníků“, který byl součástí Městského programu prevence kriminality na rok 2010. Projekt byl realizován ve spolupráci s Ministerstvem vnitra České republiky, kde jeho pracovníci na plánovaných seminářích přednášeli o systému prevence kriminality, kriminalitě ve velkých městech a zhodnocení vývoje kriminality obecně. Seminář byl rozdělen do pěti dnů a v jednotlivých dnech probíhali přednášky na daná témata zahrnutá do projektu. Poslední přednáškový den byl věnován modelovým a praktickým dovednostem, kde si strážníci mohli ověřit své znalosti a dovednosti v praxi a na závěr celého semináře byly písemné testy, kde nejlepší strážníci obdrželi certifikát o odborné způsobilosti.

6.7 Hodnocení úrovně a způsobu vzdělávání

Netřeba opětovně zdůrazňovat, že pracovní činnost strážníka je velice specifická oproti jiným pracovním profesím a proto také vyžaduje kvalitní a odpovídající profesní přípravu. Musím však konstatovat, že při tvorbě zákona byla zákonodárci podceňena otázka právě profesní přípravy, když vyškolení a vycvičení strážníka bylo jednoznačně ponecháno na obcích a městech a tím si dle vlastního uvážení zajistila takové vyškolení. Pokud se zamyslíme nad otázkou, že strážník v rámci plnění úkolů obecní policie smí zasahovat do osobních práv a svobod občanů, je to přinejmenším neadekvátní přístup a výrazným způsobem se pak negativně zejména projevuje v těch případech, kdy se strážník připravuje na zkoušku z odborné přípravy samostudiem.

Strážníci mimo jiné mají i řadu obdobných oprávnění jako policisté (např. zastavovat vozidla, mohou zastavovat vozidla, mají možnost předvádět osoby a zjišťovat jejich totožnost, otevřít byt nebo jiný otevřený prostor, použití služební

zbraně a další), ale jsou zde i některé obdobné povinnosti a měli by rovněž absolvovat odpovídající profesní přípravu. To souvisí s požadovaným rozsahem předpokladů k výkonu povinností a oprávnění podle zákona o obecní policii (§ 1 vyhlášky Ministerstva vnitra České republiky č. 418/2008 ze dne 11. listopadu).

Zde by bylo vhodné, aby nová právní úprava zákona o obecní policii obsahovala povinnost obci (městu) vyškolit svého strážníka a v případě splnění podmínky povinné rekvalifikace zakončené komisionální zkouškou by bylo možné konstatovat, že úspěšný strážník je dostatečným způsobem připraven na výkon pracovní profese strážníka. Tím, že by byla povinností tříměsíčního rekvalifikačního kurzu, byl by zde dostatečný prostor pro osvojení jak teoretické tak i praktické přípravy a kurzy v trvání pěti až šesti týdnů by se tak přiblížili nástupním kurzům, které realizuje např. pro své strážníky město Ostrava či hl. město Praha.

Po takto zvolené přípravě by mohlo dojít k tomu, že by platnost osvědčení strážníků mohla být prodloužena, nebo vůbec nestanovit jeho délku platnosti. Velice často se totiž stává, že když se blíží nová zkouška před uplynutím platnosti tříletého osvědčení strážníka, nevystihuje již reálné požadavky, navíc je strážník velice stresován, je zde nutnost nastudování celé problematiky a tona úkor rozsahu, který je pro výkon jeho pracovní činnosti velice specifický. Zde by bylo nejvhodnější, kdyby například strážník jednou za rok absolvoval krátkodobý zdokonalovací kurz (např. týdenní) v některém z akreditovaných vzdělávacích zařízení, který by uzavřel písemným testem (zkouškou) s vydání osvědčení o absolvování kurzu. Ministerstvo vnitra by v tomto případě plnilo úlohu stanovit obsahovou náplň a dohled nad touto realizací. Toto jsou jen návrhy na změnu, které by systému vzdělávání velice pomohly a hlavně by došlo k jakému si ujednoci.

Závěr

Ve své práci jsem se pokusil poukázat na potřebnost institutu obecních (městských) policií, které mají v naší zemi dlouholetou tradici a jsou nepostradatelnou součástí bezpečnostního systému veřejné služby a je nepostradatelný, vysoce účinný nástroj obce na jejím katastrálním území. Není to jen zabezpečení místních záležitostí veřejného pořádku, ale i spolupůsobení s Policií ČR při rostoucí trestné činnosti a pouliční kriminalitě. Je velice pozitivní, že představitelé obcí a měst došli k názoru, že právě zajišťování veřejného pořádku tímto způsobem patří k efektivnějším potřebám organizací veřejné správy.

Dále v práci poukazuji na stav úrovně vzdělávání strážníků obecních a městských policií, systém vzdělávání a neposlední řadě rozebírám a navrhuji změny v systému vzdělávání jako celek. Jsem přesvědčen, že navrhovaná změna by byla výrazným přínosem jak pro zvýšení profesní úrovně nově přijatých strážníků, ale i pro strážníky déle sloužící. Rovněž by mohlo dojít k posílení autority obecní a městské policie jako celku, protože by se vzdělanostní úroveň strážníků větších a velkých měst srovnala na úroveň strážníků i v těch nejmenších obcích a městech a vlastně i naopak. Čerpal jsem zejména ze svých poznatků, protože jsem měl možnost být účastníkem (posluchačem) rekvalifikačního kurzu jak ve vlastním vzdělávacím zařízení městské policie hl. města Prahy a „prolongačního“ kurzu v soukromém vzdělávacím zařízení POLIS v Příbrami. Ve své práci jsem čerpal z vlastních zkušeností a poznatků, z dostupné odborné literatury, zejména pak největším přínosem bylo přátelství se zakladatelem prvního soukromého vzdělávacího zařízení JUDr. Oldřichem Skarkou, kde jeho zkušenosti, profesionalita a vysoká erudice byla největším plusem pro mou práci.

Seznam tabulek a grafů

Tabulka 1: Struktura obyvatel

Tabulka 2: Nápad trestné činnosti v městech nad 25. tisíc obyvatel

Tabulka 3: Analýza kriminality na území města Příbram v letech 2006-2010

Graf 1: Výsledek ankety bezpečnostní problematiky v městě Příbram

Graf 2: Celková trestná činnost v městě Příbram

Seznam použitých zdrojů

Literární zdroje

1. ČERVENÝ, J., HROZINKOVÁ, E., KUČEROVÁ, H. *Přestupkové řízení*. 2004. Praha: Linde, 2004. 681 s. ISBN 0-7201-457-9
2. ČERVENÝ, Z., ŠLAUF, V. 1996. *Přestupkové právo*. Praha. Linde, 1996. 275 s. ISBN 80-85647-19-2
3. MACEK, P., HÁJEK, V. 1995. *Obecní policie*. Praha: Eurounion, 1995. 239 s. ISBN 80-8585-18-5
4. MACEK, P., HÁJEK, V. 1998. *Obecní policie, 2. rozšíř. vydání*. Praha. Eurounion, 1998.
5. MACEK, P., HÁJEK, V. 2003. *Obecní policie II*. Praha: Policejní akademie, 2003. 168 s. ISBN 80-7251-133-5
6. NOVOTNÝ, F., a kolektiv. 1998. *Trestní kodexy*. Praha: Eurounion, 1998. 1135 s. ISBN 80-85858-61-4
7. SKARKA, O. 1992. *Učebnice základního minima pro profesní přípravu strážníků obecní a městské policie*. Dobříš: Polis, 1992. 197 s.
8. SKARKA, O. 2008. *Zákon o obecní policii s podrobným komentářem podle stavu k 1 lednu 2009*. Příbram: Příbramská tiskárna, 2008. 213 s.
9. SKARKA, O. 2003. *Obecní policie 1. díl Příbram*: Příbramská tiskárna, 2003. 260 s.
10. SKARKA, O. 2003. *Obecní policie 2. díl Příbram*: Příbramská tiskárna, 2003. 263 s.
11. SKARKA, O. 2003. *Obecní policie 3. díl Příbram*: Příbramská tiskárna, 2003. 395s.
12. SVATOŠ, R. 2009 *Základy kriminologie a prevence kriminality*: Vysoká škola evropských a regionálních studií, o.p.s Žižkova 6, 370 01 České Budějovice. 118 s. ISBN 978-80-86708-81-2
13. VETEŠNÍK, P., JEMELKA, T., *Zákon o obecní policii s komentářem*. C. H. BECK, Praha 2009. ISBN 978-80-7400-165-9
14. Doc. JUDr. KOUDELKA, J., PhD, JUDr. ONDRUŠ, R., Doc. JUDr. PRUCHA, P., CSc. *Zákon o obcích s komentářem*, Linde Praha a.s., podle stavu k 1. 6. 2009, 488 s.

Elektronické zdroje

1. *Počátky obecní policie* [online]. JUDr. SKARKA., O., Dostupný z WWW: <<http://obecnipolicie.eu>>.
2. *Legislativní úprava pro obecní policii* [online]. Dostupný z WWW:<<http://mvr.cz/clanek/uvod-do-problematiky-obecni-mestske-policie>>.
3. *Český statistický úřad* [online]. Dostupný z WWW:< <http://czso.cz/xs/redakce>>.
4. *Městská policie Příbram, Koncepce prevence kriminality 2009-2011*[online]. Příbram: Dostupný z WWW:<http://pribram-city.cz>>.
5. *Městská policie Příbram, Prevence kriminality 2009-2011*[online]. Příbram: Dostupný z WWW:<http://pribram-city.cz>>
6. *POLIS, soukromý vzdělávací institut Příbram*. Dostupný z WWW: <<http://www.obecnipolicie.cz>>.

Legislativní zdroje

1. Česko. Zákon č. 367/1990 Sb., o obcích, ve znění pozdějších předpisů. In *Sbírka zákonů, Česká republika*. 1990.
2. Česko. Zákon č. 273/2008 Sb., o Policii České republiky ze dne 17. července 2008, ve znění pozdějších předpisů. In *Sbírka zákonů, Česká republika*. 2008, Dostupný z WWW: <<http://www.straznici.com/zakon-o-obecni-polici/>>.
3. Česko. Zákon č. 455/1991 Sb., o živnostenském podnikání (živnostenský zákon), ve znění pozdějších předpisů. In *Sbírka zákonů, Česká republika*. 2008, Dostupný z WWW: <<http://www.com/zakon-o-zivnostenskem-podnikani/>>.
4. Česko. Zákon č. 140/1961 Sb., trestní zákon, ve znění pozdějších předpisů. In *Sbírka zákonů, Česká republika*. Dostupný z WWW: <intranet-ASPI>.
5. Česko. Zákon č. 200/1990 Sb.o přestupcích, ve znění pozdějších předpisů. In *Sbírka zákonů, Česká republika*. 1990. Dostupný z WWW: <intranet-ASPI>.
6. Česko. Zákon č. 500/2004 Sb. správní řád, ve znění pozdějších předpisů. In *Sbírka zákonů, Česká republika*. 2004
7. Česko. Zákon č. 553/1991 Sb. o obecní policii, ve znění pozdějších předpisů. In *Sbírka zákonů, Česká republika*. 1991. Dostupný z WWW:<intranet-ASPI>